

**GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE**

Nr No. 1/2016

INFORMACJA INFORMATION

**O SYTUACJI
SPOŁECZNO-
-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTW**

**ON SOCIO-
-ECONOMIC
SITUATION
OF VOIVODSHIPS**

**ROK XXI
YEAR XXI**

**KWARTALNIK
QUARTERLY**

**WARSZAWA, CZERWIEC 2016
WARSAW, JUNE 2016**

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS, Departament Badań
Regionalnych i Środowiska
*CSO, Regional and Environmental
Surveys Department*

kierujący
supervisor

Joanna Poświata – Naczelnik
Wydziału Analiz i Opracowań
Regionalnych
*Head of Regional Analyses and
Studies Section*

zespół
team

Małgorzata Brzostowska
Elżbieta Grobicka
Joanna Hausman-Czerwińska
Katarzyna Medolińska
Anna Patejuk
Krystyna Przepióra
Ewelina Taratuta

Projekt okładki
Cover design

Sylwester Jabłoński

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

Przy publikowaniu danych GUS – prosimy o podanie źródła
When publishing the CSO data – please indicate the source

ISSN 0866-9333

Publikacja dostępna na
Publication available on

www.stat.gov.pl

PRZEDMOWA

Publikacja *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw* jest kolejną edycją tego opracowania wydawanego z częstotliwością kwartalną od 1996 r. Zawiera szereg informacji charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą województw (NTS 2). Wszystkie prezentowane kategorie zostały przedstawione w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju w okresach kwartalnych lub okresach narastających.

Opracowanie składa się z części analitycznej, wzbogaconej prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono dane statystyczne z zakresu ludności, rynku pracy, wynagrodzeń, emerytur i rent, cen, budownictwa mieszkaniowego, podmiotów gospodarki narodowej, produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, wyników finansowych przedsiębiorstw, rolnictwa, dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego.

Część analityczna dostępna jest w formie PDF, natomiast tablice z danymi dostępne są w formie Excel. Szerszy zakres danych liczbowych dostępny będzie w Banku Danych Lokalnych w module danych krótkookresowych www.stat.gov.pl/bdl.

Dyrektor Departamentu
Badań Regionalnych i Środowiska

Dominika Rogalińska

PREFACE

The publication "Information on socio-economic situation of voivodships" is the subsequent edition of this elaboration issued on a quarterly basis since 1996. The edition contains a vast range of information characterizing the socio-economic situation of voivodships (NUTS 2). All categories have been presented in terms of dynamics and in relation to national aggregates quarterly and cumulatively.

The elaboration consists of analytical part enriched with maps and charts as well as tabular part containing statistical data on population, labour market, wages and salaries, retirement pay and pensions, prices, residential construction, entities of the national economy, sold production of industry and construction, financial results of enterprises, agriculture, revenue and expenditure of local self-government entities budgets.

Analytical part is presented in PDF format, whereas tables with data are accessible in Excel format. Detailed databases can be extracted online from Local Data Bank in dedicated section of short-term indicators module via our website www.stat.gov.pl/bdl.

*Director of Regional
and Environmental Surveys Department*

Dominika Rogalińska

SPIS TREŚCI	CONTENTS	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Spis treści	<i>Contents</i>	4
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	5
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	8
Objaśnienia znaków umownych	<i>Symbols</i>	16
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	17
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	23
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	27
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	37
EMERYTURY I RENTY	<i>RETIREMENT PAY AND PENSIONS</i> ...	40
CENY	<i>PRICES</i>	42
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	47
PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOW- NICTWA	<i>PRODUCTION OF INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>	49
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW	<i>FINANCIAL RESULTS OF ENTER- PRISES</i>	51
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	53
DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERY- TORIALNEGO W 2015 R.	<i>REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTI- TIES IN 2015</i>	57
TABLICE – W ODDZIELNYM PLIKU W FORMACIE EXCEL	<i>TABLES – PLACES IN SEPARATE EXCEL FORMAT FILES</i>	

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**.

2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowo grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale terytorialnym oraz w podziale według sekcji PKD opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

8. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem jednostek prowadzących działalność gospodarczą zaliczoną według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**.*

2. *Data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.*

3. *The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.*

4. *Data according to territorial division as well as to NACE sections are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

7. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

8. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e. production and service activity, on their own account in order to earn a profit.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** concern the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

2) ***sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

3) ***financial results of non-financial enterprises and investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of units conducting economic activity included, in accordance with the NACE Rev.2, in section “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities”), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.*

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw**, prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Jako ceny stałe od 2011 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

12. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of "enterprise" – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the abovementioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations. An enterprise may be a sole legal unit. Enterprise sector includes those entities, which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. As constant prices since 2011 were adopted – 2010 constant prices (2010 average current prices).

12. Some data are given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Central Statistical Office.

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.

14. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

15. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

14. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.

15. The names of some sections of PKD 2007 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje PKD <i>sections of the NACE</i>	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

16. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

16. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

UWAGI METODYCZNE**1. Dane o:**

- 1) **ludności** zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011) oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności;
- 2) urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

2. Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2015 poz. 149, z późniejszymi zmianami).

Liczba bezrobotnych nie obejmuje osób odbywających m.in. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, pracę społecznie użyteczną oraz osób skierowanych do agencji zatrudnienia w ramach zalecenia działań aktywizacyjnych.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy to osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych i które zgodnie z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 27 V 2014 r., spełniają co najmniej jedno z kryteriów:

- 1) bezrobotni do 30 roku życia,
- 2) długotrwale bezrobotni,
- 3) bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- 4) bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej,
- 5) bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- 6) bezrobotni niepełnosprawni.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

METHODOLOGICAL NOTES**1. Data concerning:**

- 1) **population** are compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011 as well as current reporting data on vital statistics and population migration;
- 2) **births and deaths (including infant deaths)** – are calculated according to the definition of infant birth and death – recommended by the World Health Organization (WHO).

2. Data on average paid employment include persons employed on the basis of a labour contract on a full and part-time basis, converted to full-time work period.

3. Data on the unemployed persons registered in the powiat labour offices are presented in accordance with the Law of 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (Journal of Laws 2015 item 149, with later amendments).

Registered unemployment has not include persons who: undergoing traineeships, an internship, person undergoing occupational preparation of adults and social utility works and directed to employment agency within the framework of activation actions appointment.

Unemployed persons with a specific situation on the labour market are the persons, who are entitled to priority in appointment for participation in special programmes and who, in accordance with amendment to Law on Employment Promotion and Labour Market Institutions, in force since 27 V 2014, persons fulfilling at least one of the criteria:

- 1) unemployed persons below 30 years of age,
- 2) are long-term unemployed,
- 3) unemployed persons over 50 years of age,
- 4) unemployed persons benefiting from social assistance,
- 5) unemployed persons with at least one child under 6 years of age or at least one disabled child below 18 years of age,
- 6) disabled unemployed persons.

The long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adult in the workplace.

Unemployed persons without benefits are persons registered in employment offices, in search for work, who either lost or did not acquire rights to benefits.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę napływu bezrobotnych obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby osób aktywnych zawodowo w końcu kwartału.

4. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym, metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach z wyjątkiem osób przebywających poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy i więcej.

Wyniki badania uogólniono w oparciu o bilanse ludności, opracowane na podstawie NSP 2011.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- 1) wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- 2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - a) z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego lub wypoczynkowego,
 - b) z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

*The **registered unemployment rate** was compiled as a share of registered unemployed persons in the economically active civilian population, i.e. excluding employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

*The **inflow rate of unemployment** is calculated as a ratio of newly registered unemployed persons to the number of economically active persons at the end of a quarter.*

***4. Data on the economic activity of the population**, aged 15 and more, are compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of households in dwellings selected on a random basis excluding persons staying outside the households, i.e. abroad or living in institutional households, for 12 months or longer.*

The survey results have been generalized based on population balances compiled on the basis on Population and Housing Census 2011.

Economically active population includes all persons who are considered as employed or unemployed.

*Among the **employed persons** are included all persons aged 15 or more who within the surveyed week:*

- 1) *performed, for at least one hour, any work generating pay or income, i.e. were employed as paid employees, worked on own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture or assisted (without pay) in work on family agricultural farm or conducting family economic activity outside agriculture;*
- 2) *had work but did not perform it:*
 - a) *due to illness, maternity leave, parental leave or vacation,*
 - b) *due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 – exceeded 3 months and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto wages and salaries.*

*The **unemployed** are persons aged 15–74, who within the period of the surveyed week did not work, actively sought work and were available for work within two weeks after the surveyed week.*

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto przypadające na 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw obliczono przyjmując:

- 1) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- 3) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r.

6. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. – także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE, a także z budżetów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu pań-

The unemployed also include persons who had found and were waiting to begin work within the period no longer than 3 months as well as persons who were available for that work.

*The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

*The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

*The **unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or a given group) in the number of economically active population aged 15 and more (total or a given group).*

5. Average monthly gross wage and salary per paid employee in the enterprise sector is calculated assuming the following:

- 1) *personal wages and salaries (excluding wages and salaries of outworkers and apprentices as well as persons employed abroad);*
- 2) *payments from a share in profit or in the balance surplus of cooperatives;*
- 3) *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with labour contract.*

Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee includes the deduction from pay for personal income taxes as well as contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employees, introduced on 1 I 1999.

6. Information regarding retirement and other pension benefits (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) as well as in the period from 1 I 2009 to 30 VI 2014 from the source gathered in the open pension funds – OFE and also from the budgets of the Ministry of National Defence, Ministry of Interior and Administration as well as Ministry of Justice.

Information regarding retirement and other pension benefits for farmers concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and also

stwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

7. Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalność związanej z rekultywacją) prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych tj. dotacji do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na niewystępujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

8. Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części

from the source which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

Retirement and other pension benefits systems do not provide for the payment of retirement and other pensions arising out of international agreements.

Retirement and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

7. Data on the value of sold production of industry (i.e. of mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) are presented excluding VAT and the excise tax, but including the value of subsidies on products and services, in so-called basic prices.

The value of sold production of construction presented in basic prices, is equal to the value expressed in producer's prices due to the lack of excise tax and entity subsidies.

Data regarding sold production of industry concerns industrial and non-industrial activities of economic entities included to the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities" and covers:

- 1) *the value of finished goods sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial;*
- 3) *flats agent's fees in the case of concluding an agreement on commission terms or full agent's fees in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

8. Information regarding completed dwellings concerns dwellings in newly built and expanded buildings (partly comprising the expansion) as well

stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

9. Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw dostosowano do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

Przychody z całokształtu działalności obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami;
- 2) przychody ze sprzedaży towarów i materiałów (tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów przez siebie wytworzonych, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji);
- 3) pozostałe przychody operacyjne;
- 4) przychody finansowe.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) pozostałe koszty operacyjne;
- 3) koszty finansowe.

Wyniki finansowe:

- 1) wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;
- 2) obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz płatności z nim zrównanych, na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

as dwellings obtained as a result of investment adaptations, together with dwellings obtained from conversion of non-residential spaces. The division of dwellings into buildings of housing cooperatives, private buildings (i.e. realized by natural persons, foundations, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.

9. Data on financial results of enterprises are adapted to the amendment Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

Revenues from total activity includes:

- 1) *net revenues from sale of products within country and for export which have been manufactured by the entity (goods, semi-finished goods and services) as well as packaging, equipment and third party services if the customers are invoiced for the foregoing together with the purchased products;*
- 2) *revenues from sale of goods and materials (i.e. current assets purchased for resale in a non-processed condition and products manufactured by entity if they are sold by shops within the company's network along with goods manufactured by other manufacturers);*
- 3) *other operating revenues;*
- 4) *financial revenues.*

Cost of obtaining revenues from total activity includes:

- 1) *cost of products sold, goods and materials related to the basic operating activity, which includes: the value of goods and materials sold as well as total costs decreased by the cost of generating benefits for the needs of the entity and corrected by change in product stocks;*
- 2) *other operating costs;*
- 3) *financial costs.*

Financial results:

- 1) *gross financial result (profit or loss) is a result on economic activity corrected by result on extraordinary events;*
- 2) *encumbrances of gross financial result include: income tax on legal and natural persons and other payments pursuant to separate regulations;*
- 3) *net financial result (profit or loss) is obtained after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.*

Wskaźniki:

- 1) wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- 2) wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.
- 4) wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;

10. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

11. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów żywnościowych są notowania cen prowadzone przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu.

12. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych. Prezentowane ceny skupu produktów rolnych pochodzą z badania miesięcznego (meldunek o skupie produktów rolnych realizowanym przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej).

13. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych** i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach są miesięczne notowania cen dokonywane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

14. Pogłowie zwierząt gospodarskich podano na podstawie badań pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego oraz bydła,

Indices:

- 1) *sales profitability rate constitutes the relation of the result from the sale of products, goods and materials to net revenues from the sale of products, goods and materials;*
- 2) *the profitability rate of gross turnover constitutes the relation of gross financial result to revenues from total activity;*
- 3) *the profitability rate of net turnover constitutes the relation of net financial result to revenues from total activity.*
- 4) *the cost level indicator constitutes the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;*

10. *The basis for compiling the price indices of consumer goods and services is price observation of representatives of goods and services.*

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of households expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

11. *The sources of information on retail prices of presented foodstuffs are quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of food are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month.*

12. *Data on procurement prices concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product. Presented procurement prices come from monthly survey (reports on procurement of agricultural products from legal persons and organizational entities without legal personality).*

13. *The information on prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces. Average monthly prices were calculated as arithmetic mean of quotations from the entire country and from voivodships.*

14. *Farm animal stocks have been disclosed on the basis of surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter and cattle, sheep, poultry and*

owiec, drobiu i związanej z tymi gatunkami produkcji zwierzęcej, prezentując dane według grup produkcyjno-użytkowych. Badania pogłównia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku — w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania pogłównia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich — 2-krotnie w roku — według stanu w czerwcu i grudniu.

15. Na dochody jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływu z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy;
 - d) pozostałe dochody, w tym środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł;
- 2) dotacje:
 - a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620 oraz 205 i 625 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 1053),
 - c) otrzymane z państwowych funduszy celowych,
 - d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

animal production related to these species, with data being presented according to production — utility groups. Surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter are conducted three times a year — in March as of 1st March, in June as of 1st June and in December as of 1st December, while surveys of cattle and other farm animal species — twice a year — as at June and December.

15. Revenues of local government units comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, and receipts arising from the Financial Statute, stamp duty, royalties for mineral exploration, and marketplace stall trading fee,
 - c) revenue from property, i.e. income from renting and leasing;
 - d) other revenue, including funds for the additional financing of own tasks acquired from other sources;
- 2) grants:
 - a) from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks fulfilled on the basis of agreements with bodies of the government administration,
 - b) provided under programs financed with European funds and other foreign non-refundable funds, payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620, and 205 and 625 according to the detailed classification of revenues, expenditures, incomes and outgoings, and funds from foreign sources, according to the Regulation of the Minister of Finance dated 2 III 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053),
 - c) grants received from state appropriated funds,
 - d) other grants including grants based on agreements with bodies of the government administration,
- 3) general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing and regional.

16. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- dotacje dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

17. Zarówno dochody jak i wydatki jednostek samorządu terytorialnego mogą być klasyfikowane według działów i rozdziałów (określających rodzaj działalności) oraz według paragrafów, które systematyzują dochody według rodzaju ich źródeł, a wydatki według szczegółowego ich przeznaczenia, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 1053).

Prezentowane dane w zakresie wydatków według działów i rozdziałów obejmują wszystkie paragrafy wydatkowe zrealizowane w danym dziale/rozdziale.

16. Expenditures of local government units are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditures on wages and salaries (including derivatives),
- expenditures on the purchase of materials and services,
- grants for organisational and legal units operating within local government units budget,
- expenditures on debt servicing,
- expenditures related to granting endorsements and guarantees.

17. Both the revenues and expenditures of local government units may be classified by divisions and chapters (specifying the type of activity) and by paragraphs, which organize the revenues by type of sources and expenditures according to their specific purpose, in accordance with the Regulation of the Minister of Finance dated 2 III 2010, regarding the detailed classification of revenues, expenditures, incomes and outgoings, and funds from foreign sources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053).

The expenditure data are presented by divisions and chapters include all expenditure paragraphs, realised in defined division/chapter.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH*SYMBOLS*

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak \triangle – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
categories of applied classification are presented in abbreviated form.
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
- “Of which” – *indicates that not all elements of the sum are given.*

PODSTAWOWE TENDENCJE

W I kwartale 2016 r. odnotowano umiarkowane, wolniejsze niż w poprzednich kwartałach tempo wzrostu gospodarczego. Według wstępnego szacunku, produkt krajowy brutto (PKB) był wyższy realnie o 3,0% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Głównym czynnikiem kreującym wzrost PKB był popyt krajowy (wpływ na tempo wzrostu gospodarczego +3,9 p. proc.). Wpływ spożycia ogółem wyniósł +2,8 p. proc., w wyniku wzrostu spożycia w sektorze gospodarstw domowych (+2,0 p. proc.) oraz spożycia publicznego (+0,8 p. proc.). Dodatni był także wpływ akumulacji (+1,1 p. proc.), na skutek umocnienia wpływu zmian zapasów (+1,3 p. proc.) przy odnotowanym po raz pierwszy od III kwartału 2013 r. niewielkim ujemnym wpływie popytu inwestycyjnego (-0,2 p. proc.). W związku z przyspieszeniem dynamiki importu i osłabieniem dynamiki eksportu pogłębił się ujemny wpływ eksportu netto na tempo wzrostu gospodarczego (-0,9 p. proc.).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w I kwartale 2016 r., była wyższa w skali roku o 2,8%. Wyższy niż przeciętnie wzrost odnotowano m.in. w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 18,1%), informacji i komunikacji (o 5,0%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 4,3%), przemyśle (o 3,3%), obsłudze rynku nieruchomości (o 3,1%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 2,9%). W budownictwie wystąpiło obniżenie wartości dodanej brutto o 12,6%.

W I kwartale 2016 r. produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była o 3,0% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy odnotowano wzrost o 5,3%). Wzrost produkcji przemysłowej wystąpił w 14 województwach – od 10,2% lubelskim do 0,9% w małopolskim. W województwie świętokrzyskim wartość produkcji sprzedanej przemysłu utrzymała się na poziomie roku poprzedniego, a w dolnośląskim odnotowano spadek o 1,3%. Produkcja budowlano-montażowa (w cenach stałych) w okresie styczeń-marzec br. była o 13,3% niższa niż w analogicznym okresie ub. roku, kiedy notowano wzrost o 3,5%.

W I kwartale 2016 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były lepsze od uzyskanych w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost przychodów z całokształtu działalności był większy od wzrostu kosztów ich uzyskania, co wpłynęło na poprawę wskaźnika poziomu kosztów. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów utrzymał się na poziomie sprzed roku, zwiększyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto. Poprawę większości wskaźników odnotowano w przedsiębiorstwach województw: kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, małopolskiego, śląskiego i świętokrzyskiego, a pogorszenie – w przedsiębiorstwach województw warmińsko-mazurskiego i pomorskiego. W ogólnej liczbie badanych podmiotów zwiększył się udział przedsiębiorstw rentownych, natomiast zmniejszył się ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w I kwartale 2016 r. było o 3,7% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy notowano wzrost o 4,0%). Zwiększenie wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach, największe w lubelskim (o 9,2%), zachodniopomorskim (o 5,6%), małopolskim (o 5,4%) i lubuskim (o 5,0%), a najmniejsze w śląskim (o 0,1%) i świętokrzyskim (o 1,9%). Zwiększyła się o 0,9 p. proc. rozpiętość w relacji do średniego wynagrodzenia w kraju pomiędzy województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym wynagrodzeniu brutto w sektorze przedsiębiorstw i wyniosła 42,6 p. proc.

Przy spadku cen towarów i usług konsumpcyjnych, umocniła się dynamika siły nabywczej płac. Wzrost przeciętnych nominalnych i realnych emerytur i rent brutto w systemie pracowniczym oraz rolników indywidualnych był wolniejszy niż wynagrodzeń. Świadczenia zarówno z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolników indywidualnych wzrosły w mniejszym stopniu niż w I kwartale 2015 r. (odpowiednio o 2,7% i o 1,7%, wobec 3,1% i 2,2% przed rokiem).

W I kwartale 2016 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 2,6% wyższe niż w I kwartale 2015 r. (przed rokiem wzrost o 1,1%). Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, największy w województwie pomorskim (o 4,4%) i małopolskim (o 4,1%); najmniejszy – w podkarpackim (o 0,6%) i śląskim (o 0,7%).

W końcu marca 2016 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1600,5 tys. osób bezrobotnych, tj. o 14,0% mniej niż przed rokiem. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano we wszystkich województwach, od 19,1% w wielkopolskim do 8,0% w lubelskim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu marca 2016 r. wyniosła 10,0%, tj. o 1,5 p. proc. mniej niż przed rokiem. W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich województwach, od 2,3 p. proc. w zachodniopomorskim do 1,0 p. proc. w lubelskim. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwach: wielkopolskim (6,3%), śląskim (8,2%), małopolskim i mazowieckim (po 8,5%); najwyższą – w warmińsko-mazurskim (16,5%), kujawsko-pomorskim (o 13,6%), podkarpackim i zachodniopomorskim (po 13,3%).

Na spadek zarówno liczby bezrobotnych (o 19,5%), jak i stopy bezrobocia (o 1,6 p. proc. do poziomu 7,0%) wskazują również wstępne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za I kwartał 2016 r. Według BAEL wzrosła liczba pracujących (o 1,1%) oraz wskaźnik zatrudnienia (o 1,0 p. proc. do 52,1%). Korzystniejsza niż przed rokiem była relacja liczby osób niepracujących do pracujących – na 1000 osób pracujących przypadało 918 osób bezrobotnych lub biernych zawodowo (wobec 955 osób przed rokiem).

W I kwartale br. spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku był nieco wolniejszy niż przed rokiem i wyniósł 0,9%, wobec 1,5%. Niższe ceny odnotowano

we wszystkich województwach, przy czym w 9 w stopniu głębszym niż przeciętnie (najgłębszy w województwie podkarpackim – 1,3%, a najmniejszy w lubuskim – 0,4%). Po raz pierwszy od wielu lat obserwowano niższe ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem, a wzrost cen w tym zakresie odnotowano tylko w województwach lubuskim i pomorskim (odpowiednio o 0,3% i 0,2%). Utrzymał się spadek cen towarów i usług m.in. w zakresie transportu oraz odzieży i obuwia (najgłębszy odpowiednio w województwach: wielkopolskim – o 8,6% oraz śląskim – o 6,8%). Wzrosły natomiast w skali roku m.in. ceny żywności i napojów bezalkoholowych (średnio o 0,4%), przy czym wzrost cen dotyczył 10 województw. Najbardziej podniesiono ceny żywności i napojów bezalkoholowych w województwach małopolskim (o 1,1%) oraz mazowieckim (o 1,0%); a najgłębszy spadek odnotowano w świętokrzyskim (o 1,1%).

Na rynku rolnym w marcu br. przeciętne ceny większości podstawowych produktów rolnych (z wyjątkiem cen żyta i ziemniaków) były niższe niż w analogicznym okresie ub. roku. Wstępne wyniki reprezentacyjnego badania pogłowia trzody chlewnej, przeprowadzonego w marcu 2016 r., wskazują na pogłębienie spadku pogłowia trzody chlewnej w skali roku do 11,5%. Zmniejszyła się liczebność wszystkich grup użytkowych trzody. Spadek odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 16,4% w lubuskim i warmińsko-mazurskim do 4,7% w lubelskim.

BASIC TRENDS

In the first quarter of 2016, moderate pace of economic growth was recorded, which was slower than in the previous quarters. According to preliminary estimate, real gross domestic product (GDP) was higher by 3.0% compared with the corresponding quarter of the previous year. The major cause of GDP growth was domestic demand (influenced economic growth by 3.9 percentage points). The impact of final consumption expenditure amounted 2.8 percentage points, due to consumption expenditure of both - the households sector (+2.0 percentage points) and public sector (+0.8%). At the same time the impact of gross capital formation was also positive (+1.1 percentage point), due to strengthening of changes in inventories (+1.3 percentage point) with recorded for the first time since the third quarter 2013 a slightly negative impact of investment demand (-0.2 percentage point). Due to faster pace of growth of import and slow down of export was recorded negative influence of net export for the pace of economic growth (-0.9 percentage point).

Gross value added in national economy in the first quarter of 2016, was higher over the year by 2.8%. Gross value added was higher than average in the following sectors: financial and insurance activities (by 18.1%), information and communication (by 5.0%), trade; repair of motor vehicles (by 4.3%), industry (by 3.3%), real estate activities (by 3.1%), and accommodation and catering (by 2.9%). While in construction decline was noted by 12.6%.

In the first quarter of 2016, sold production of industry (in constant prices) was by 3.0% higher than in the corresponding period of the previous year (then increased by 5.3%). Increases of production of industry were observed in 14 voivodships – from 10.2% in lubelskie to 0.9% in małopolskie. In świętokrzyskie value of sold production of industry remained unchanged over the year, while in dolnośląskie – decreased by 1.3%. Construction and assembly production (in constant prices) in the January-March period of 2016 was by 13.3% lower than in the corresponding period of the previous year, when an increase by 3.5% was noted.

In the first quarter of 2016, the financial results gained by surveyed enterprises were better than these recorded in the same quarter of the previous year. Increase of revenues from total activity was higher than costs of revenues acquisition; consequently cost level indicator improved. The sales profitability rate of products, goods and materials remained at the same level like a year before, while profitability rate of gross and net turnover increased. An improvement of most indicators was noted in enterprises of kujawsko-pomorskie, lubuskie, małopolskie, śląskie and świętokrzyskie voivodships, whereas deterioration – in enterprises of warmińsko-mazurskie and pomorskie voivodships. In total number of surveyed enterprises share of enterprises showing net profit increased, but their share in revenues decreased.

Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in the first quarter of 2016 was by 3.7% higher compared with the corresponding period of the previous year (than increased by 4.0% was noted). Increases of wages and salaries were recorded in all voivodships, the highest in lubelskie (by 9.2%), zachodniopomorskie (by 5.6%) małopolskie (by 5.4%) and lubuskie (by 5.0%), the lowest – in śląskie (by 0.1%) and świętokrzyskie (by 1.9%). The range of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector between the highest and the lowest result in voivodships increased by 0.9 percentage point in relation to national average and recorded 42.6 percentage points.

With decrease in prices of consumer goods and services, the growth in the purchasing power of wages strengthened. An increase in nominal and real retirement pays and pensions for workers and farmers was slower than increase of wages and salaries. Benefits from non-agricultural social security system and farmers system increased in a slower pace than in the first quarter 2015 (by 2.7% and by 1.7% against 3.1% and 2.2% a year before).

In the first quarter of 2016, average paid employment in the enterprise sector grew by 2.6% compared with the first quarter of 2015 (a year before increased by 1.1%). Increases were recorded in all voivodships, the highest in pomorskie (by 4.4%) and małopolskie (by 4.1%); the lowest – in podkarpackie (by 0.6%) and śląskie (by 0.7%).

At the end of March 2016 in labour offices 1600.5 thous. unemployed persons were registered, i.e. by 14.0% less than a year before. The number of unemployed persons dropped in all voivodships from 19.1% in wielkopolskie to 8.0% in lubelskie.

Registered unemployment rate at the end of March 2016 reached 10.0%, by 1.5 percentage point less than a year before. Over the year registered unemployment rate in all voivodships decreased from 2.3 percentage point in zachodniopomorskie to 1.0 percentage point in lubelskie. The lowest unemployment rate was noted in wielkopolskie (6.3%), śląskie (8.2%), małopolskie and mazowieckie (both by 8.5%) voivodships; the highest - in warmińsko-mazurskie (16.5%), kujawsko-pomorskie (13.6%), podkarpackie and zachodniopomorskie (both 13.3%) voivodships.

Decreases in the number of unemployed persons (by 19.5%) as well as in unemployment rate (by 1.6 percentage point to 7.0%) confirmed also the preliminary estimates of The Labour Force Survey (LFS) for the first quarter of 2016. According to the LFS, the number of employed persons increased (by 1.1%), as well as employment rate (by 1.0 percentage point to 52.1%). The relation between number of persons not working to employed persons was more favorable than a year before – for 1000 working persons were 918 persons unemployed or economically inactive persons (against 955 persons a year before).

In the first quarter of 2016, pace of decrease of prices of consumer goods and services were slower than a year before and amounted 0.9% against 1.5%. Prices of consumer goods and services fell in all voivodships, whereas in 9 – more than average (the most in podkarpackie –

1.3%, the least in lubuskie – 0.4%). For the first time for many years it was observed lower prices of goods and services related to dwellings, these prices only increased in lubuskie and pomorskie (0.3% and 0.2% respectively). Decrease in prices of goods and services were recorded, among others, in transportation and clothing and footwear (the deepest in wielkopolskie – by 8.6% and śląskie – by 6.8% respectively). Whereas, among others, prices of food and non-alcoholic beverages increased (on average by 0.4%), the rises were noted in 10 voivodships. The highest growth of prices of food and non-alcoholic beverages were noted in małopolskie (1.1%) and mazowieckie (1.0%); and the largest drop was recorded in the świętokrzyskie (1.1%).

On the agricultural market in March 2016, the average basic prices of most agricultural products (excluding rye and potatoes prices) were lower than a year before. According to preliminary results of sample survey of the pig population, conducted at the end of March 2016, have shown continuing downward trend in breeding of this species to 11.5% over the year. Decreases of all production groups were noted. Decline were observed in all voivodships, ranged from 16.4% in lubuskie and warmińsko-mazurskie to 4.7% in lubelskie.

LUDNOŚĆ

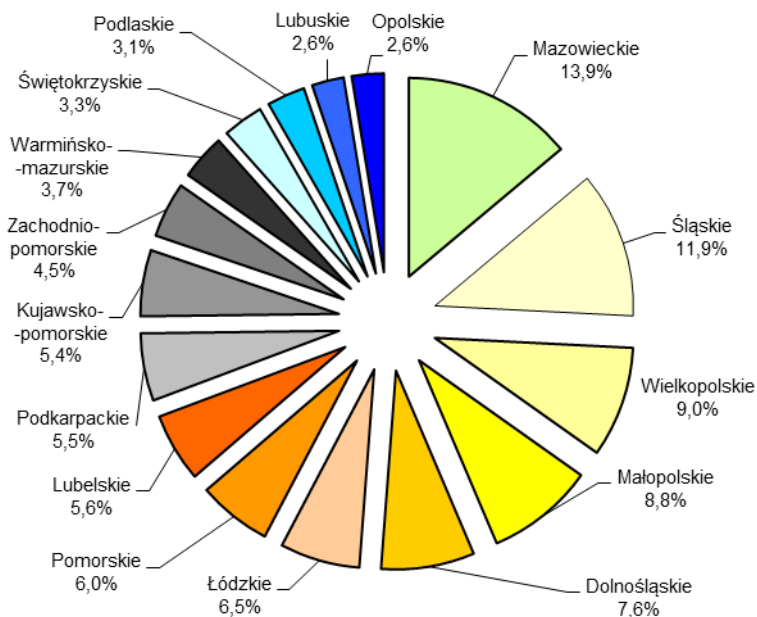
Rok 2015 był czwartym z kolei, w którym zmalała **liczba ludności**, po wzroście notowanym w latach 2008–2011. Tempo ubytku rzeczywistego wyniosło minus 0,11%, co oznacza, że na każde 10 tys. mieszkańców Polski ubyło 11 osób.

Ludność Polski w końcu 2015 r. liczyła 38437,2 tys. osób, tj. 41,4 tys. mniej niż przed rokiem. Zmniejszenie liczby ludności odnotowano w 12 województwach, a największy ubytek wystąpił w: opolskim, świętokrzyskim, łódzkim i lubelskim. Liczba ludności zwiększyła się w województwach: mazowieckim, pomorskim, małopolskim oraz wielkopolskim i jednocześnie były to województwa, w których w okresie 2010–2015 obserwowano największe tempo przyrostu ludności.

WOJEWÓDZTWA	Średnioroczne tempo przyrostu/ubytku ludności w %					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	0,08	0,02	-0,01	-0,10	-0,04	-0,11
Dolnośląskie	0,03	-0,02	-0,08	-0,15	-0,05	-0,15
Kujawsko-pomorskie	0,01	-0,02	-0,09	-0,18	-0,12	-0,18
Lubelskie	-0,25	-0,31	-0,29	-0,44	-0,39	-0,37
Lubuskie	0,09	-0,01	0,02	-0,18	-0,11	-0,22
Łódzkie	-0,30	-0,34	-0,36	-0,46	-0,36	-0,42
Małopolskie	0,38	0,30	0,22	0,19	0,23	0,13
Mazowieckie	0,41	0,35	0,31	0,28	0,33	0,27
Opolskie	-0,24	-0,32	-0,37	-0,57	-0,35	-0,48
Podkarpackie	0,09	0,03	0,06	-0,03	-0,01	-0,07
Podlaskie	-0,11	-0,20	-0,19	-0,31	-0,25	-0,26
Pomorskie	0,44	0,35	0,29	0,25	0,27	0,24
Śląskie	-0,12	-0,19	-0,23	-0,36	-0,29	-0,33
Świętokrzyskie	-0,33	-0,35	-0,32	-0,45	-0,40	-0,47
Warmińsko-mazurskie	-0,01	-0,08	-0,13	-0,26	-0,20	-0,30
Wielkopolskie	0,33	0,25	0,19	0,14	0,16	0,08
Zachodniopomorskie	-0,01	-0,06	-0,08	-0,15	-0,20	-0,29

W 2015 r., podobnie jak rok wcześniej, udział ludności miejskiej kształtował się na poziomie równym 60,3%, a najniższy udział w kraju ponownie notowano w województwie podkarpackim (41,3%). Wskaźnik urbanizacji był wyższy niż przeciętnie w 8 województwach, w tym najwyższy w województwie śląskim – 77,1% (spadek o 0,2 p. proc.).

**UDZIAŁ LICZBY MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTW
W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI POLSKI W 2015 R.**

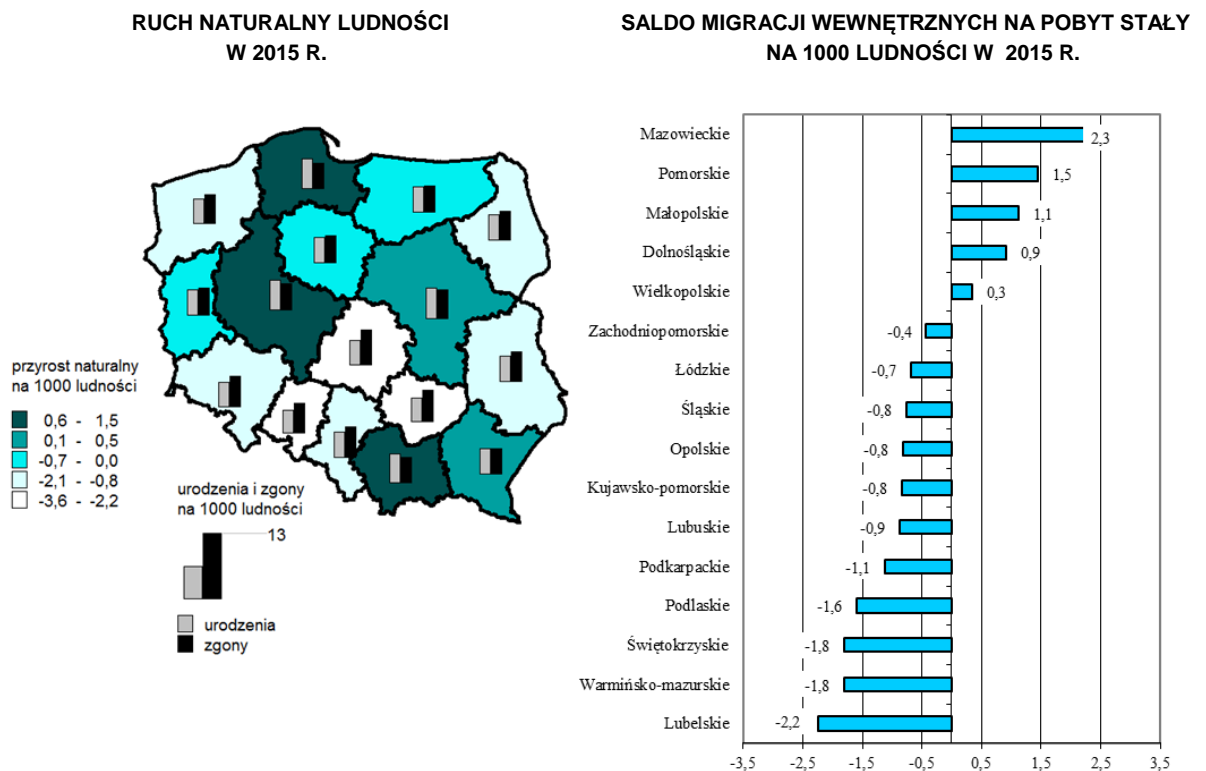

W 2015 r. zarejestrowano 369,3 tys. **urodzeń żywych**, tj. o 5,9 tys. mniej niż przed rokiem. Współczynnik urodzeń zmniejszył się w skali roku o 0,1 pkt i wyniósł 9,6‰. Najwyższą liczbę urodzeń na 1000 ludności notowano w województwach: mazowieckim (10,8), pomorskim (10,7), wielkopolskim (10,6) oraz małopolskim (10,3). W pozostałych województwach współczynnik urodzeń nie przekroczył średniej dla kraju, a najniższy zanotowano w województwie opolskim (8,3‰) i świętokrzyskim (8,4‰).

W 2015 r. **zmarło** 394,9 tys. osób, tj. o 18,5 tys. więcej niż rok wcześniej. Współczynnik zgonów wzrósł w skali roku o 0,5 pkt i wyniósł 10,3‰. Nadal najwyższy w kraju wskaźnik wystąpił w województwie łódzkim (12,5‰). W 8 województwach wskaźnik był niższy niż przeciętnie w kraju; najniższe wartości odnotowano w województwie podkarpackim i pomorskim (po 9,1‰).

Kolejny rok utrzymuje się pozytywny trend malejącej umieralności niemowląt. W 2015 r. liczba **zgonów niemowląt** wyniosła 1,5 tys. dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) obniżył się do poziomu 4,0‰ (wobec 4,2‰ w roku poprzednim). W 7 województwach zanotowano niższą wartość wskaźnika niż przeciętnie w kraju, w tym najniższą – w małopolskim (2,8‰). Natomiast najwyższy współczynnik zgonów był w województwie łódzkim (4,8‰).

Trzeci rok z kolei notuje się ujemny **przyrost naturalny**, przy czym w 2014 r. różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych i zgonów wyniosła minus 1,3 tys. osób., natomiast w 2015 r., na skutek spadku liczby urodzeń i znacznego wzrostu liczby zgonów przyrost naturalny wyniósł minus 25,6 tys. osób. Współczynnik przyrostu naturalnego ukształtował się na poziomie minus 0,7‰, wobec minus 0,0‰ w 2014 r. Najniższy przyrost naturalny na 1000 ludności nadal występował w województwie łódzkim (minus 3,6) i świętokrzyskim (minus 3,0). W 5 województwach odnotowano dodatni przyrost naturalny, a najwyższy w województwach: pomorskim (1,5‰) oraz małopolskim i wielkopolskim (po 1,0‰).

Podobnie jak w roku poprzednim dodatnie **saldo migracji wewnętrznych** na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności w 2015 r. notowano w województwach: mazowieckim (2,3), pomorskim (1,5), małopolskim (1,1), dolnośląskim (0,9) i wielkopolskim (0,3). W pozostałych województwach wskaźnik był ujemny i kształtował się w granicach od minus 2,2‰ w lubelskim do minus 0,4‰ w zachodniopomorskim.

W 2015 r. liczba małżeństw nieznacznie wzrosła (188,8 tys. **związków małżeńskich** wobec 188,5 w 2014 r.) i był to drugi z kolei rok wzrostu liczby zawartych małżeństw po pięciu latach spadków. Współczynnik małżeństw nie zmienił się w skali roku i wyniósł 4,9‰. Najwięcej związków w przeliczeniu na 1000 ludności zawarto w województwie małopolskim (5,2), a najmniej – w dolnośląskim (4,5).

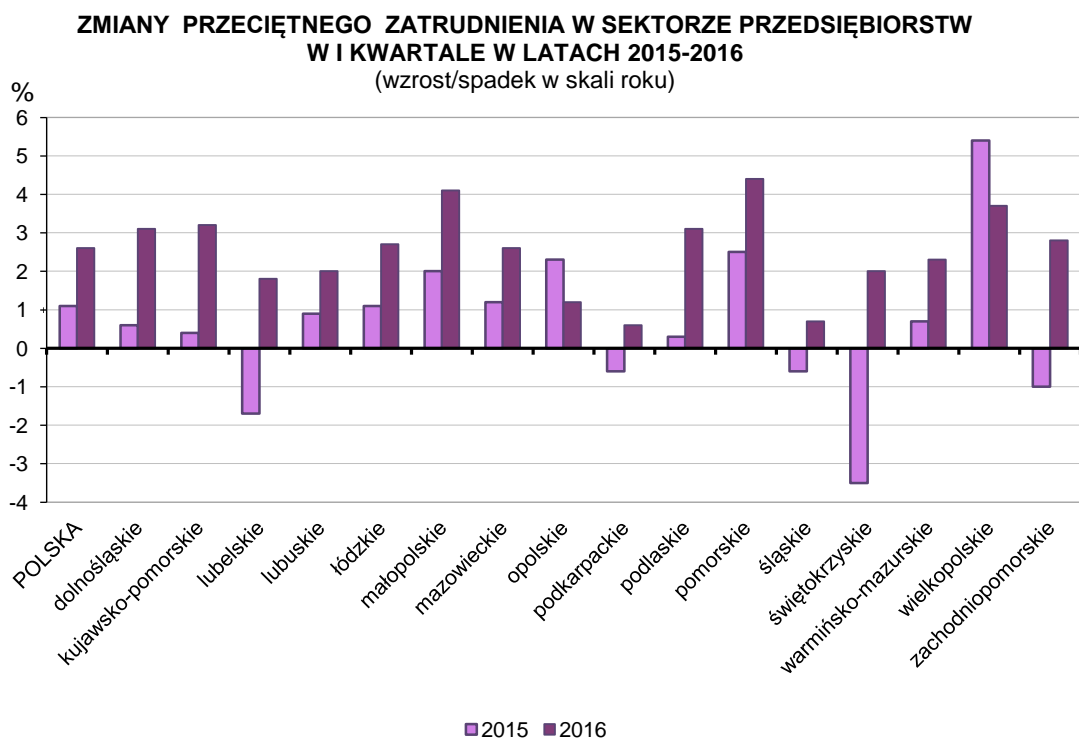
W 2015 r. **rozwiódło** się 67,3 tys. par małżeńskich, tj. o ponad 1,5 tys. więcej niż w 2014 r. Współczynnik rozwodów nieznacznie wzrósł i wyniósł 1,8‰ (1,7‰ rok wcześniej). Najniższym wskaźnikiem rozwodów charakteryzowało się ponownie województwo podkarpackie (1,2‰). W 8 województwach wskaźnik był niższy niż przeciętnie w kraju, najwyższy odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim, lubuskim i pomorskim (po 2,0‰).

RYNEK PRACY

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w I kwartale 2016 r. było większe niż przed rokiem, a tempo wzrostu było szybsze niż w poprzednich okresach. W urzędach pracy zarejestrowanych było mniej bezrobotnych niż w analogicznym okresie 2015 r. Niższa niż przed rokiem była także stopa bezrobocia rejestrowanego.

Wstępne wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** za I kwartał 2016 r. wskazują na korzystniejszą niż przed rokiem sytuację na rynku pracy – zwiększyła się liczba pracujących, odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia oraz współczynnika aktywności zawodowej. W ujęciu rocznym zmniejszyła się liczba bezrobotnych, obniżyła się stopa bezrobocia. Poprawie uległa relacja niepracujących do pracujących.

W I kwartale 2016 r. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 5717,0 tys. osób i było o 2,6% wyższe niż w I kwartale 2015 r. (kiedy notowano wzrost o 1,1%). Zwiększenie zatrudnienia odnotowano w większości sekcji; największy wzrost w administracji i działalności wspierającej (o 10,3%) oraz informacji i komunikacji (o 9,9%), natomiast najgłębszy spadek – w górnictwie i wydobywaniu (o 8,0%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,7%). W sektorze przedsiębiorstw ogółem wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano we wszystkich województwach – największy w województwie pomorskim (o 4,4%) i małopolskim (o 4,1%); najmniejszy – w podkarpackim (o 0,6%) i śląskim (o 0,7%).

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w okresie styczeń-marzec 2016 r. wyniosło 2554,2 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 1,9%. Wzrost wystąpił w 15 województwach, w granicach od 3,9% w wielkopolskim do 0,1% w mazowieckim. W województwie świętokrzyskim odnotowano spadek o 0,6%.

Przeciętne zatrudnienie w budownictwie było o 0,3% niższe niż przed rokiem i ukształtowało się na poziomie 381,0 tys. osób. Zmniejszenie zatrudnienia odnotowano w 7 województwach, w granicach od 5,4% w podkarpackim do 1,2% w opolskim. W pozostałych województwach wystąpił wzrost, największy w podlaskim (o 5,7%) i świętokrzyskim (o 5,2%).

Przeciętne zatrudnienie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych wyniosło 1175,6 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 2,3%. Wzrost zatrudnienia odnotowano w 14 województwach, największy w łódzkim (o 6,7%) i kujawsko-pomorskim (o 6,3%). W województwach opolskim i podkarpackim wystąpił spadek zatrudnienia po 0,1%.

Przeciętne zatrudnienie w zakwaterowaniu i gastronomii było o 2,5% wyższe niż przed rokiem i wyniosło 104,7 tys. osób. Zwiększenie zatrudnienia wystąpiło w 14 województwach, największe w warmińsko-mazurskim, lubelskim i kujawsko-pomorskim (odpowiednio o 16,2%, 14,8% i 10,2%). Spadek odnotowano w województwach: łódzkim (o 19,4%) i lubuskim (o 0,2%).

Przeciętne zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości w I kwartale 2016 r. wyniosło 92,8 tys. osób i w skali roku zmniejszyło się o 0,7%. Spadek zatrudnienia odnotowano w 9 województwach, w granicach od 7,6% w opolskim do 0,2% w zachodniopomorskim. W pozostałych województwach wystąpił wzrost – największy w lubuskim (o 10,7%).

Przeciętne zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej ukształtowało się na poziomie 188,0 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 2,4%. Wzrost zatrudnienia odnotowano w 6 województwach, w granicach od 8,7% w małopolskim do 2,8% w opolskim. W pozostałych województwach wystąpił spadek zatrudnienia, w tym najgłębszy w świętokrzyskim (o 11,8%), podlaskim (o 11,7%) i warmińsko-mazurskim (o 11,5%).

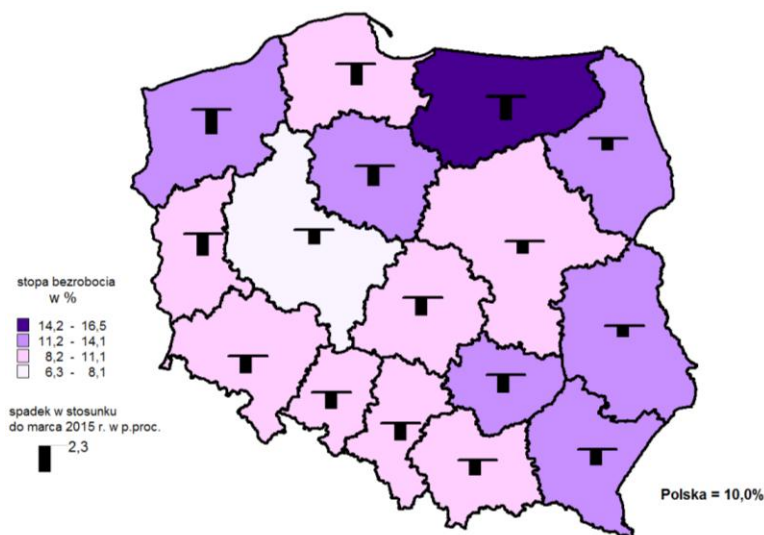
Przeciętne zatrudnienie w administrowaniu i działalności wspierającej było o 10,3% wyższe niż w I kwartale 2015 r. i wyniosło 370,1 tys. osób. Wzrost zaobserwowano w 15 województwach, największy w świętokrzyskim. W województwie warmińsko-mazurskim wystąpił spadek o 1,2%.

W końcu marca 2016 r. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 1600,5 tys. **osób bezrobotnych**, tj. o 260,1 tys. (o 14,0%) mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, najgłębszy w wielkopolskim (o 19,1%), a najmniejszy w lubelskim (o 8,0%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu marca 2016 r. wyniosła przeciętnie w kraju 10,0% i zmalała o 1,5 p. proc. w stosunku do analogicznego okresu ub. roku. Spadek stopy bezrobocia w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, najgłębszy w zachodniopomorskim (o 2,3 p. proc.), najmniejszy w lubelskim (o 1,0 p. proc.).

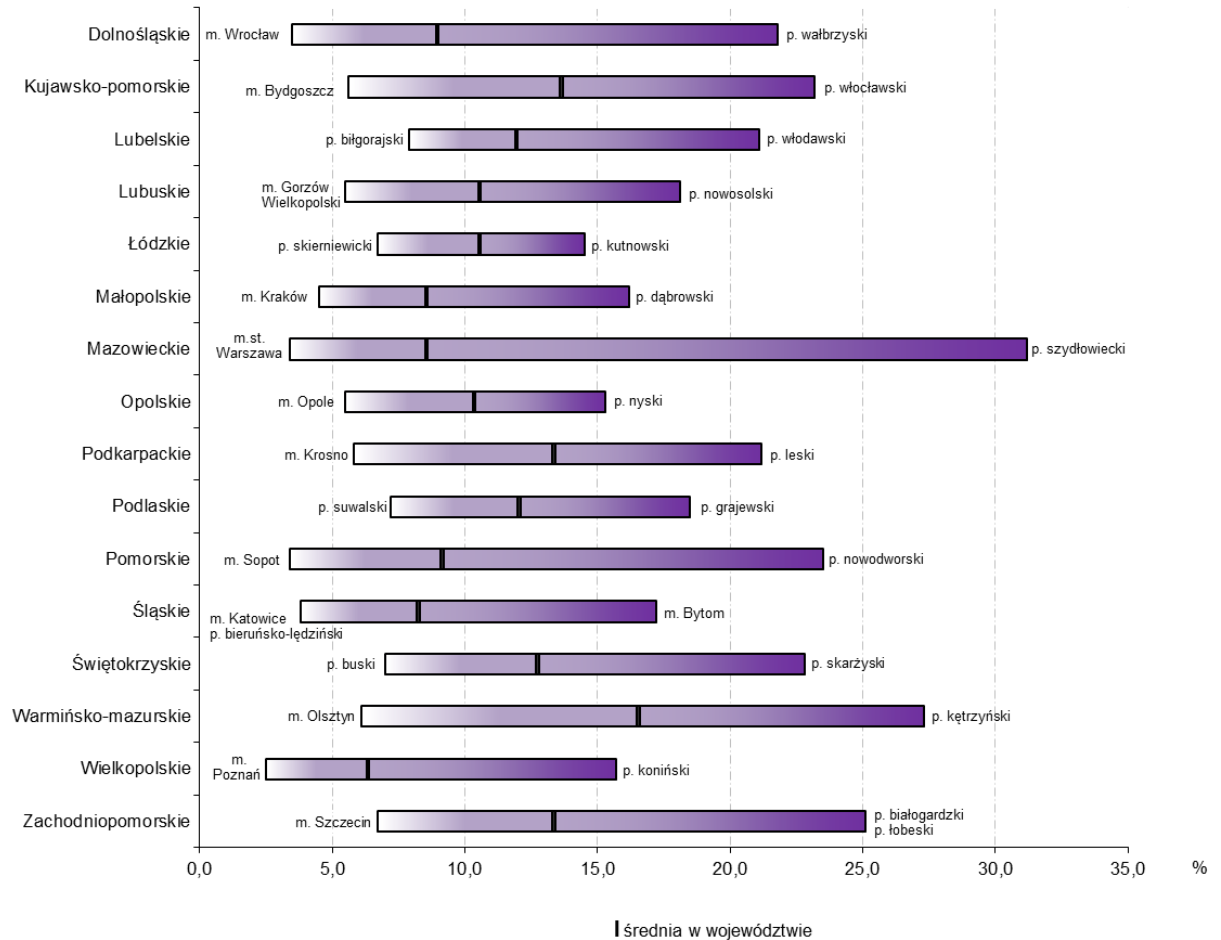
Zmniejszyło się terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. W końcu marca 2016 r. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością stopy bezrobocia w województwach wynosiła 10,2 p. proc. (wielkopolskie – 6,3%, warmińsko-mazurskie – 16,5%) i w skali roku rozpiętość ta zmniejszyła się o 0,7 p. proc. Podobnie jak przed rokiem, do województw o wysokiej stopie bezrobocia, poza warmińsko-mazurskim, należały kujawsko-pomorskie (13,6%), podkarpackie i zachodniopomorskie (po 13,3%). Najniższą stopę bezrobocia, poza wielkopolskim, odnotowano w województwie śląskim (8,2%), małopolskim i mazowieckim (po 8,5%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2016 R.
Stan w końcu marca

Analizując stopę bezrobocia na poziomie powiatów we wszystkich województwach obserwuje się zmniejszenie rozpiętości pomiędzy skrajnymi wartościami wskaźnika; Największe zróżnicowanie wewnątrzwojewódzkie występuje w województwie mazowieckim, gdzie w końcu marca br. różnica pomiędzy największą a najmniejszą wartością stopy bezrobocia wynosiła 27,8 p. proc. (31,2% w powiecie szydłowieckim i 3,4% w powiecie m.st. Warszawa), wobec 29,9 p. proc. w końcu marca 2015 r. Najmniejszą rozpiętość odnotowano w województwie łódzkim (7,8 p. proc.), którą wyznaczała stopa bezrobocia w powiatach kutnowskim oraz skierniewickim – odpowiednio 14,5% i 6,7%.

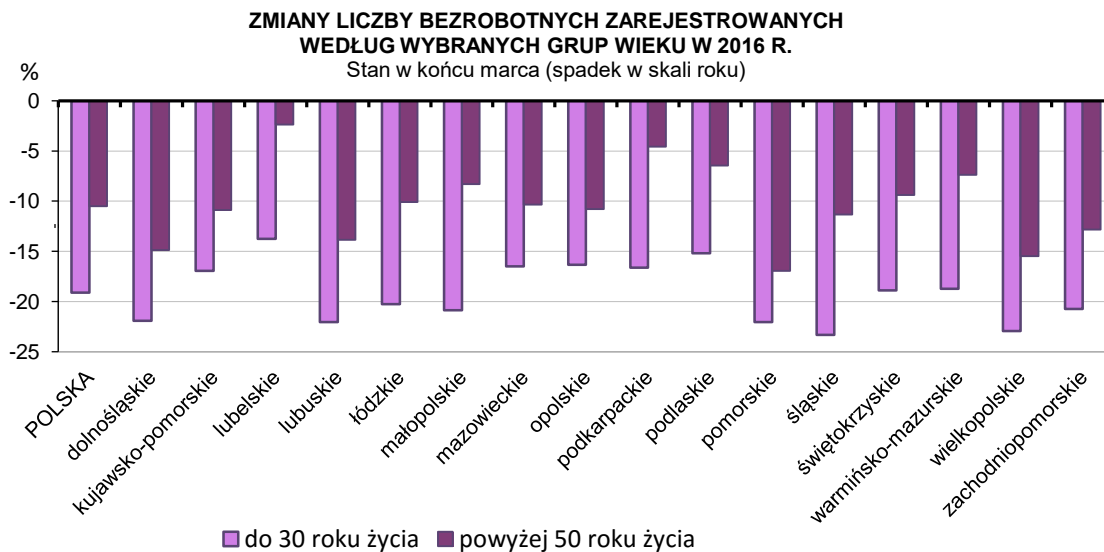
STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.
Stan w końcu marca

W końcu marca 2016 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych 878,7 tys. osób stanowili **długotrwale bezrobotni**. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych zmniejszył się o 1,6 p. proc. i wyniósł 54,9%. największy odnotowano w województwach podkarpackim (60,3%), lubelskim (60,0%), a najmniejszy w wielkopolskim 47,6%.

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych 464,6 tys. osób stanowiły osoby **do 30 roku życia**. Odsetek tej grupy bezrobotnych wyniósł 29,0% (o 1,9 p. proc. mniej niż przed rokiem). Największy udział odnotowano w województwie lubelskim (34,3%), a najmniejszy w dolnośląskim (24,0%).

W kategorii **osób powyżej 50 roku życia** liczba bezrobotnych wynosiła 435,1 tys.; od 62,3 tys. w województwie mazowieckim, do 11,7 tys. w opolskim. Największy udział tej kategorii bezrobotnych odnotowano w dolnośląskim – 32,4%, najmniejszy w lubelskim – 22,5%, przy średniej dla kraju 27,2%.

Liczba osób bezrobotnych **korzystających ze świadczeń pomocy społecznej** wyniosła 31,1 tys. Najwięcej bezrobotnych pobierało świadczenia w województwie śląskim (4,9 tys.), najmniej w lubelskim (0,4 tys.). Udział tej grupy bezrobotnych wynosił 1,9% w skali kraju, przy czym największy – odnotowano w województwie dolnośląskim (4,3%), a najmniejszy w lubelskim (0,3%).

Liczba osób bezrobotnych **posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia** wyniosła 250,3 tys. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 15,6%, największy w województwie pomorskim (18,0%), najmniejszy w podlaskim (12,8%). Liczba osób bezrobotnych **posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia** wyniosła 2,4 tys. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 0,2%.

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych 95,7 tys. osób stanowiły osoby **niepełnosprawne**. Na poziomie województw najwięcej bezrobotnych niepełnosprawnych było w śląskim (10,2 tys.), najmniej w opolskim (2,5 tys.). Udział tej grupy wyniósł 6,0%, największy w województwie lubuskim (8,7%), a najmniejszy w mazowieckim (4,3%).

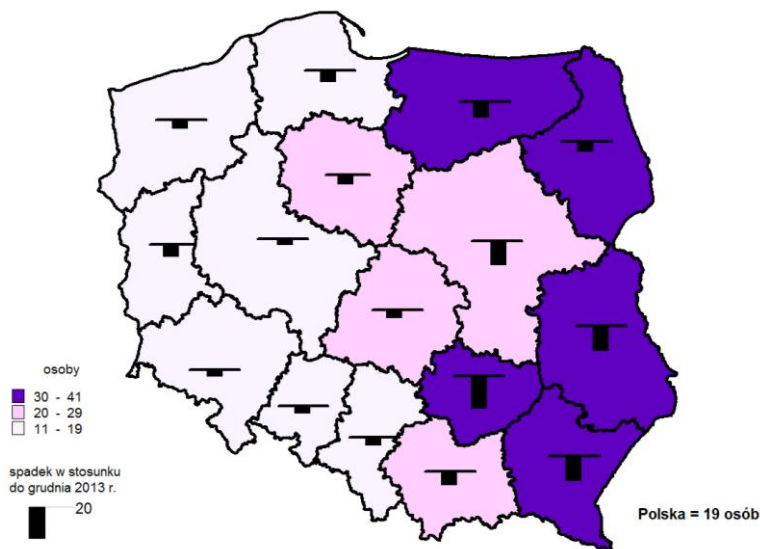
W I kwartale 2016 r. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 600,0 tys. osób, tj. była o 3,9% mniejsza niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zwiększył się w porównaniu z notowanym przed rokiem (o 0,8 p. proc. do 84,0%). Wzrósł również udział osób zamieszkałych na wsi (o 0,7 p. proc. do 42,7%) oraz absolwentów (o 0,6 p. proc. do 9,1%). Zmniejszył się natomiast udział osób długotrwale bezrobotnych (o 4,1 p. proc. do 33,1%), osób dotychczas niepracujących (o 1,5 p. proc. do 13,6%) oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,9 p. proc. do 4,4%).

W I kwartale 2016 r. z ewidencji bezrobotnych skreślono 562,9 tys. osób, tj. o 4,4% mniej niż przed rokiem (wobec spadku o 6,0% w analogicznym okresie 2015 r.), w tym 50,9% ogółu bezrobotnych wyrejestrowanych stanowiły osoby wykreślone z ewidencji z powodu podjęcia pracy.

W końcu marca 2016 r. najwyższą **stopę napływu bezrobotnych** odnotowano w województwach warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim (po 1,8%), natomiast najniższą w małopolskim, mazowieckim i wielkopolskim (po 0,9%); przy średniej dla kraju 1,2%.

LICZBA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH NA 1 OFERTĘ PRACY W 2016 R.

Stan w końcu marca

W końcu marca 2016 r. **na 1 ofertę pracy** przypadało 19 osób bezrobotnych, wobec 27 osób w analogicznym okresie 2015 r. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w województwie opolskim (11 osób na 1 ofertę pracy), natomiast najmniej sprzyjająca wystąpiła w podlaskim (41 osób).

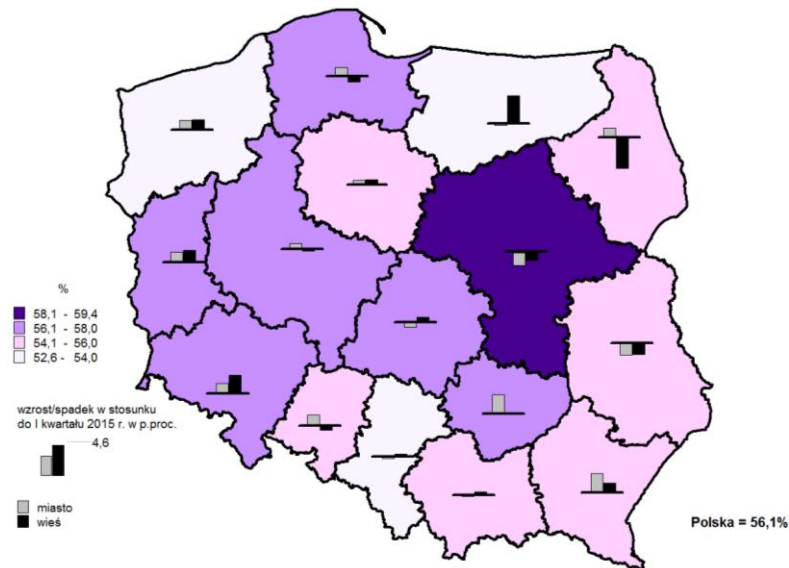
Według wstępnych wyników **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**¹ w I kwartale 2016 r. zbiorowość **aktywnych zawodowo** liczyła 17215 tys. osób, tj. o 116 tys. (0,7%) mniej niż w analogicznym kwartale ub. roku. Spadek liczby osób aktywnych zawodowo odnotowano w 6 województwach, w tym najgłębszy w lubelskim, łódzkim i świętokrzyskim (odpowiednio o 14,5%, o 12,2% i o 10,7%). W pozostałych województwach wystąpił wzrost, największy w zachodniopomorskim (o 18,5%), wielkopolskim (o 13,7%) i małopolskim (o 10,2%).

Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 56,1% i był nieco wyższy niż w I kwartale 2015 r. (o 0,1 p. proc). Wzrost wystąpił w 11 województwach, największy

¹ Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to powyżej 3 miesięcy).

w dolnośląskim i podkarpackim (po 1,9 p. proc.), zachodniopomorskim (o 1,6 p. proc.), lubuskim (o 1,4 p. proc.) i warmińsko-mazurskim (o 1,3 p. proc.). W pozostałych województwach zaobserwowano obniżenie współczynnika, w tym w największym stopniu w lubelskim i mazowieckim (odpowiednio o 1,8 p. proc. i o 1,7 p. proc.). Najwyższą wartość współczynnika odnotowano w województwie mazowieckim (59,4%), a najniższą w śląskim (52,6%).

**WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W I KWARTALE 2016 R.
I JEGO ZMIANY W PODZIALE NA MIASTO-WIEŚ**

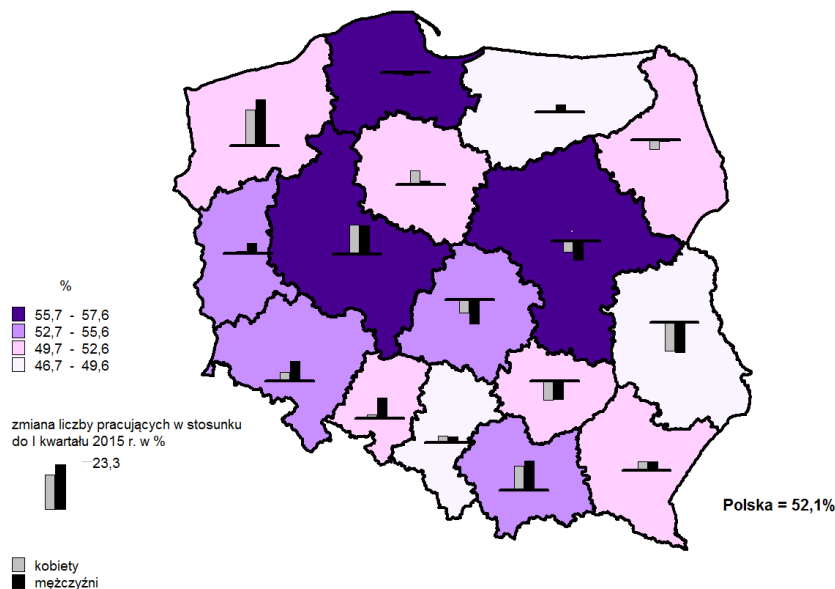

Liczba **pracujących** wyniosła 16012 tys. osób i w skali roku zwiększyła się o 175 tys. (tj. o 1,1%). Wzrost wystąpił w 10 województwach, największy w zachodniopomorskim (o 21,2%), wielkopolskim (o 14,9%) i małopolskim (o 13,9%). W pozostałych województwach odnotowano spadek, najgłębszy w lubelskim (o 15,4%). Liczba zarówno pracujących kobiet, jak i mężczyzn zwiększyła się w takim samym stopniu jak średnio w kraju – po 1,1%. Wzrost liczby pracujących kobiet wystąpił w 9 województwach, największy w zachodniopomorskim (o 18,2%). W województwie warmińsko-mazurskim liczba pracujących kobiet pozostała na poziomie I kwartału 2015 r., a w pozostałych województwach odnotowano spadek, w tym najgłębszy w lubelskim (o 15,2%). Kobiety stanowiły 45,0% ogółu pracujących, a największy ich udział odnotowano w województwie mazowieckim (47,0%), najmniejszy w opolskim (42,9%).

Wskaźnik zatrudnienia w I kwartale 2016 r. ukształtował się na poziomie 52,1% (wzrost o 1,0 p. proc. w stosunku do analogicznego okresu 2015 r.) i był wyższy w mieście (52,3%) niż na wsi (51,9%). W dalszym ciągu utrzymywała się przewaga pracujących mężczyzn nad kobietami (wskaźnik zatrudnienia mężczyzn – 60,0%, kobiet – 44,9%). Najwyższym wskaźnikiem nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (55,7%), z kolei najniższym warmińsko-mazurskie (47,6%). W 13 województwach odnotowano wzrost

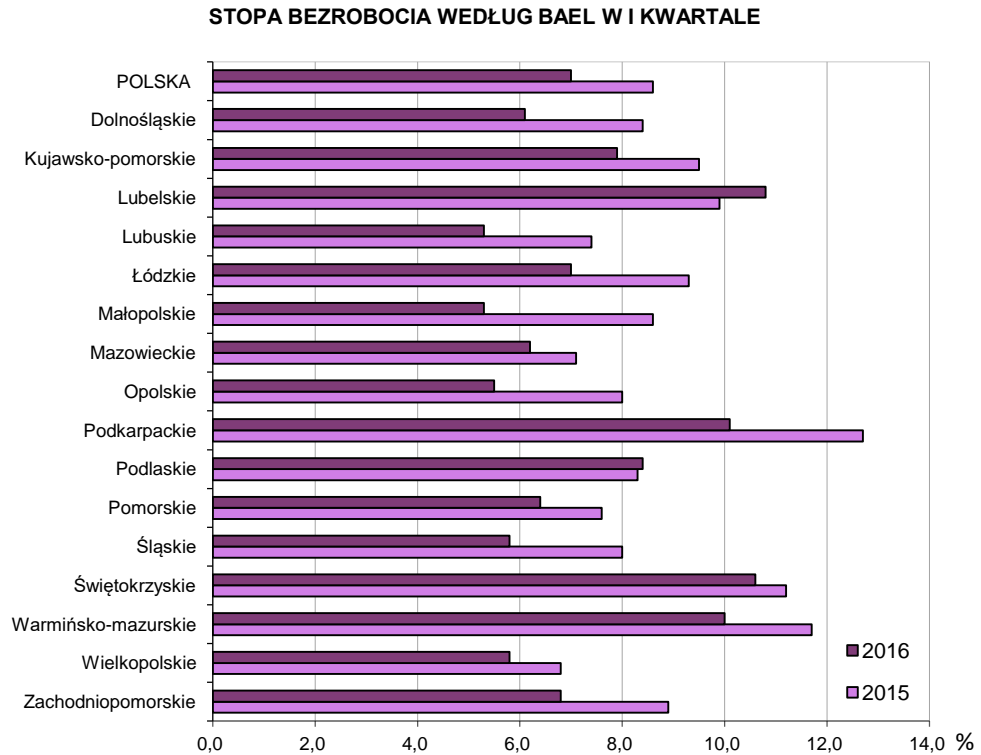
wskaźnika, w tym największy w podkarpackim (o 3,1 p. proc.). Spadek wystąpił w lubelskim (o 2,0 p. proc.), mazowieckim (o 1,1 p. proc.) i podlaskim (o 0,9 p. proc.).

**WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA I ZMIANA LICZBY
PRACUJĄCYCH WEDŁUG PŁCI W I KWARTALE 2016 R.**

W I kwartale 2016 r. liczba **bezrobotnych** według BAEL wyniosła 1203 tys. osób i w skali roku znacznie się zmniejszyła – o 291 tys. osób (tj. o 19,5%). Spadek liczby bezrobotnych odnotowano we wszystkich województwach, najgłębszy w łódzkim (o 33,9%) i małopolskim (o 31,3%), a najmniejszy w podlaskim (o 2,3%) i wielkopolskim (o 3,1%).

Stopa bezrobocia według BAEL w I kwartale 2016 r. wyniosła średnio 7,0% i była niższa niż przed rokiem (o 1,6 p. proc.). Spadek wskaźnika odnotowano w 14 województwach, w tym w największym stopniu w małopolskim (o 3,3 p. proc. do 5,3%), podkarpackim (o 2,6 p. proc. do 10,1%) i opolskim (o 2,5 p. proc. do 5,5%), a w najmniejszym – w świętokrzyskim i mazowieckim (odpowiednio o 0,6 p. proc. i o 0,9 p. proc. do 10,6% i 6,2%). W województwach lubelskim i podlaskim stopa bezrobocia wzrosła odpowiednio o 0,9 p. proc. i 0,1 p. proc. do poziomu 10,8% i 8,4%. Najniższą wartością stopy bezrobocia charakteryzowały się województwa: lubuskie i małopolskie (po 5,3%), opolskie (5,5%), śląskim i wielkopolskim (po 5,8%); najwyższą – lubelskie (10,8%), świętokrzyskie (10,6%), podkarpackim (10,1%) i warmińsko-mazurskim (10,0%).

Stopa bezrobocia **mężczyzn** wyniosła 7,0% i była o 1,5 p. proc. niższa niż w analogicznym kwartale 2015 r. Najniższą wartość osiągnęła w województwach lubuskim i małopolskim (odpowiednio 4,3% i 4,5%), a najwyższą w lubelskim (11,2%) i świętokrzyskim (11,1%). Spadek stopy bezrobocia mężczyzn odnotowano w 13 województwach, najgłębszy w małopolskim i dolnośląskim (odpowiednio o 3,6 p. proc. i o 3,2 p. proc.). Wzrost wystąpił w województwach: lubelskim (o 0,9 p. proc.) i podlaskim (o 0,4 p. proc.), a w mazowieckim stopa bezrobocia mężczyzn utrzymała się na poziomie I kwartału 2015 r. Stopa bezrobocia **kobiet** również wyniosła 7,0% (spadek o 1,8 p. proc. w stosunku do I kwartału 2015 r.).

W podziale na województwa ukształtowała się na poziomie od 5,1% w mazowieckim do 10,5% w warmińsko-mazurskim. W skali roku stopa bezrobocia kobiet zmniejszyła się w 13 województwach, najbardziej w podkarpackim (o 4,5 p. proc.), najmniej w podlaskim (o 0,4 p. proc.). Wzrost odnotowano jedynie w województwach: pomorskim, lubelskim i świętokrzyskim – odpowiednio o 1,1 p. proc., 0,9 p. proc. i 0,6 p. proc.

W I kwartale 2016 r. stopa bezrobocia na **wsí** ukształtowała się na poziomie 7,6% i zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku o 1,7 p. proc. Rozpiętość stopy bezrobocia kształtowała się w granicach od 5,2% w województwie małopolskim do 12,5% w warmińsko-mazurskim. W 13 województwach wystąpił spadek wskaźnika dla wsi, przy czym najgłębszy w małopolskim (o 3,6 p. proc.), lubuskim (o 3,3 p. proc.) i śląskim (o 3,1 p. proc.). Wzrost stopy bezrobocia na wsi odnotowano w województwach: podlaskim (1,3 p. proc), świętokrzyskim (0,5 p. proc) i lubelskim (0,1 p. proc.). Wśród bezrobotnych zamieszkałych w **miastach** stopa

bezrobocia osiągnęła poziom 6,6% i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 1,6 p. proc. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w miastach województwa lubuskiego (4,4%), zaś najwyższą – lubelskiego (12,0%).

Populacja **biernych zawodowo** zmniejszyła się w skali roku o 1,0% i wyniosła 13495 tys. osób, co stanowiło 43,9% ogółu ludności w wieku powyżej 15 lat. Spadek liczby tych osób wystąpił w 10 województwach, najgłębszy w świętokrzyskim (o 15,1%) i łódzkim (o 11,5%). W pozostałych województwach odnotowano wzrost, w tym największy w wielkopolskim (o 12,6%) i zachodniopomorskim (o 11,1%).

Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w I kwartale 2016 r. poprawiła się w skali roku i wyniosła 918 osób bezrobotnych lub biernych zawodowo (przed rokiem 955 osób). Spadek odnotowano w 13 województwach, przy czym najgłębszy w podkarpackim (z 1128 do 996 osób). W pozostałych województwach wystąpił wzrost, największy w lubelskim (z 952 do 1034 osób.). Najkorzystniejsza relacja osób niepracujących do pracujących miała miejsce w województwie mazowieckim (na 1000 pracujących przypadało 797 osób bezrobotnych lub biernych zawodowo), natomiast najgorsza sytuacja wystąpiła w podkarpackim (1100 osób).

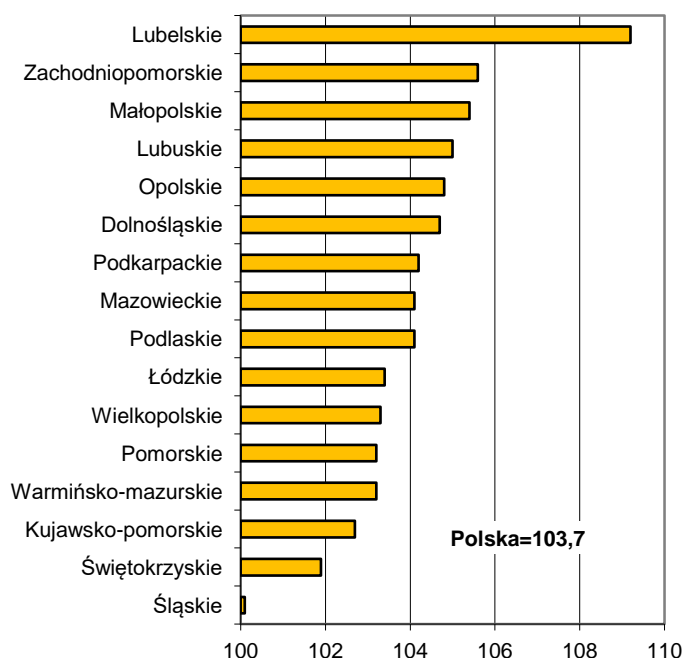
WYNAGRODZENIA

W I kwartale br. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrosły wynagrodzenia zarówno w przemyśle, jak i w budownictwie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w I kwartale 2016 r. wyniosło 4201,91 zł i było o 3,7% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 4,0%). Wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich województwach, największy w lubelskim (o 9,2%), zachodniopomorskim (o 5,6%) i małopolskim (o 5,4%), a najmniejszy w śląskim (o 0,1%) i świętokrzyskim (o 1,9%).

Najwyższy poziom wynagrodzeń utrzymywał się nadal w województwach: mazowieckim, pomorskim i śląskim (odpowiednio 123,3%, 101,9% i 101,4% średniej krajowej), przy czym w mazowieckim wynagrodzenia rosły szybciej, a w pomorskim i śląskim wolniej niż średnio w kraju. Najniższy poziom wynagrodzeń, podobnie jak w okresach poprzednich wystąpił w województwie warmińsko-mazurskim (o 19,3% mniej niż średnio w kraju). W grupie województw o najniższym wynagrodzeniu znalazły się również: świętokrzyskie, podkarpackie, kujawsko-pomorskie i podlaskie (od 18,2% do 17,3% mniej niż średnia w kraju).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W I KWARTALE 2016 R.**
(I kwartał 2015=100)

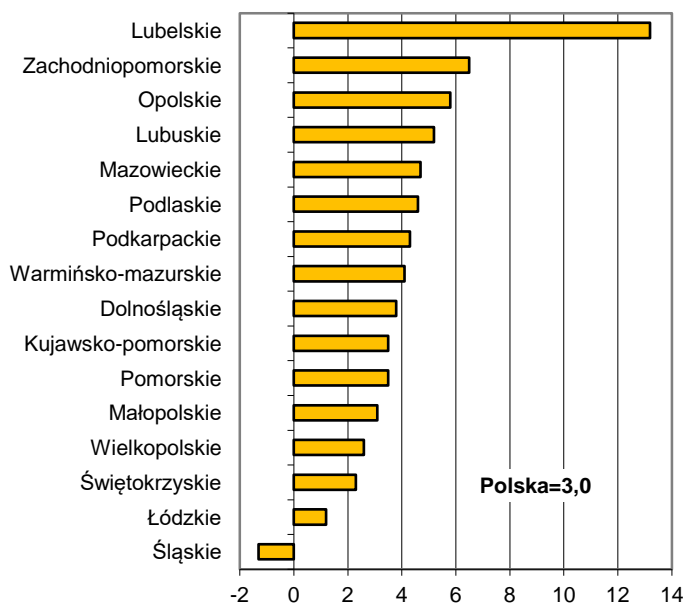
Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw do średniej krajowej w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku poprawiła się w 9 województwach (od 4,5 p. proc. w lubelskim do 0,4 p. proc. w podkarpackim i podlaskim).

W pozostałych województwach relacja pogorszyła się (od 3,5 p. proc. w śląskim do 0,3 p. proc. w łódzkim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw zwiększyła się o 0,9 p. proc. i wyniosła 42,6 p. proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przemyśle w I kwartale 2016 r. wyniosło 4234,05 zł i było o 3,0% wyższe niż w I kwartale ub. roku (przed rokiem wzrost o 3,2%). Wzrost odnotowano w 15 województwach, w tym największy w lubelskim (o 13,2%) i zachodniopomorskim (o 6,5%), a najmniejszy w łódzkim (o 1,2%) i świętokrzyskim (o 2,3%). W porównaniu z analogicznym okresem 2015 r. spadek wynagrodzeń w przemyśle zanotowano w województwie śląskim (o 1,3%).

**ZMIANA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W PRZEMYŚLE W I KWARTALE 2016 R.**
(wzrost/spadek w skali roku w %)

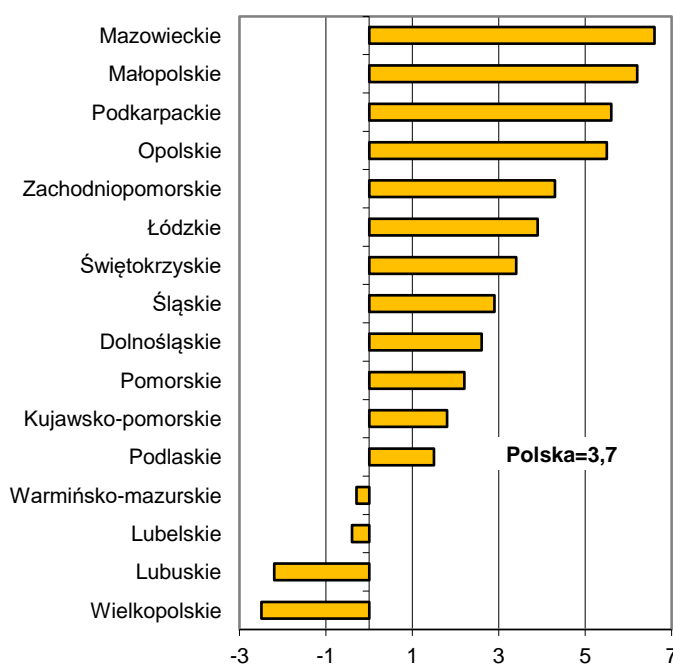
Wynagrodzenia w przemyśle były wyższe niż średnio w kraju w 5 województwach: mazowieckim (o 16,1%), śląskim, (o 10,5%), dolnośląskim (o 5,7%), lubelskim (o 1,8%) i pomorskim (o 1,2%). W pozostałych województwach wynagrodzenia kształtowały się poniżej średniej krajowej. Najniższe wynagrodzenia nadal zanotowano w podlaskim i warmińsko-mazurskim (odpowiednio o 16,2% i 16,1% mniej niż średnio w kraju).

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w przemyśle do średniej krajowej poprawiła się w 12 województwach (od 9,3 p. proc. w lubelskim do 0,2 p. proc. w małopolskim). W pozostałych województwach relacja pogorszyła się (najbardziej w śląskim – o 4,8 p. proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w przemyśle zmniejszyła się o 0,5 p. proc. i wyniosła 32,3 p. proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w budownictwie w I kwartale 2016 r. wyniosło 4041,36 zł i było o 3,7% wyższe niż przed rokiem (w I kwartale 2015 r. wzrost o 5,2%). Wzrost wynagrodzeń odnotowano w 12 województwach, największy w mazowieckim (o 6,6%), a najmniejszy w podlaskim (o 1,5%). W województwach: wielkopolskim, lubuskim, lubelskim i warmińsko-mazurskim wystąpił spadek wynagrodzeń w budownictwie – odpowiednio o: 2,5%, 2,2%, 0,4% i 0,3%.

**ZMIANA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W BUDOWNICTWIE W I KWARTALE 2016 R.**
(wzrost/spadek w skali roku w %)

Najwyższym poziomem przeciętnych wynagrodzeń w budownictwie nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (o 32,3% wyższym niż średnio w kraju). W kolejnym pod względem wysokości wynagrodzeń województwie dolnośląskim płace były wyższe niż przeciętnie w kraju o 6,5%. W pozostałych województwach wynagrodzenia były niższe od średniej krajowej, w tym najmniejsze, podobnie jak w poprzednich kwartałach w lubuskim (o 25,4%).

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w budownictwie do średniej krajowej poprawiła się w 6 województwach, najbardziej w mazowieckim (o 3,7 p. proc.). W pozostałych województwach relacja pogorszyła się (najbardziej w wielkopolskim o 6,0 p. proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w budownictwie wyniosła 57,7 p. proc. i w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku zwiększyła się o 8,1 p. proc.

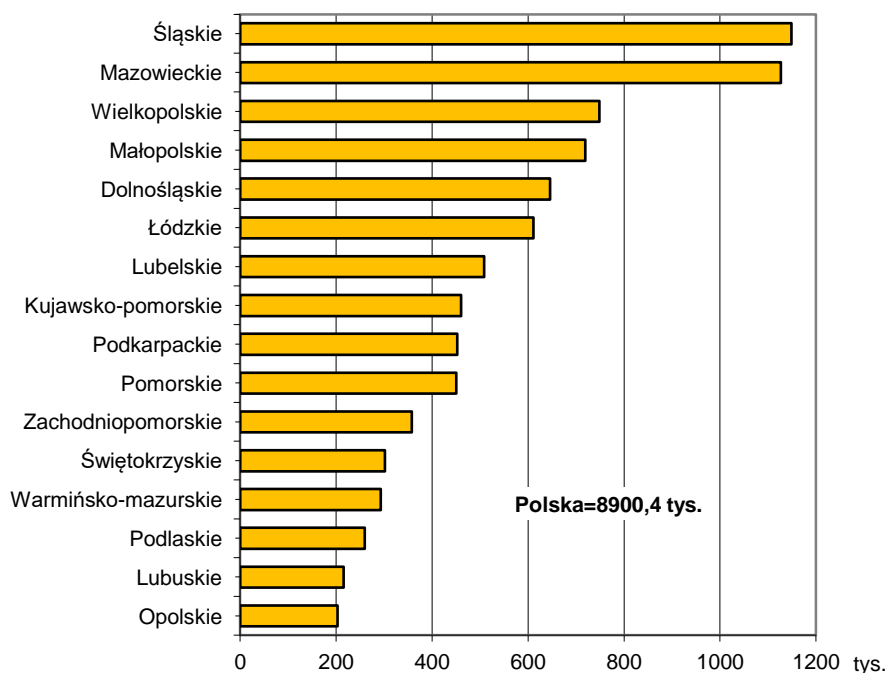
EMERYTURY I RENTY

W I kwartale 2016 r. odnotowano wzrost przeciętnej liczby emerytów i rencistów, przy czym w większym stopniu dotyczył przeciętnej liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia w systemie ubezpieczeń społecznych. W stosunku do I kwartału 2015 r. zwiększyła się zarówno przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolników indywidualnych.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów ogółem w I kwartale 2016 r. wyniosła 8900,4 tys. osób i była o 0,4% większa niż przed rokiem. Wzrost liczby emerytów i rencistów odnotowano we wszystkich województwach – największy w podlaskim (o 0,8%) i kujawsko-pomorskim (o 0,7%).

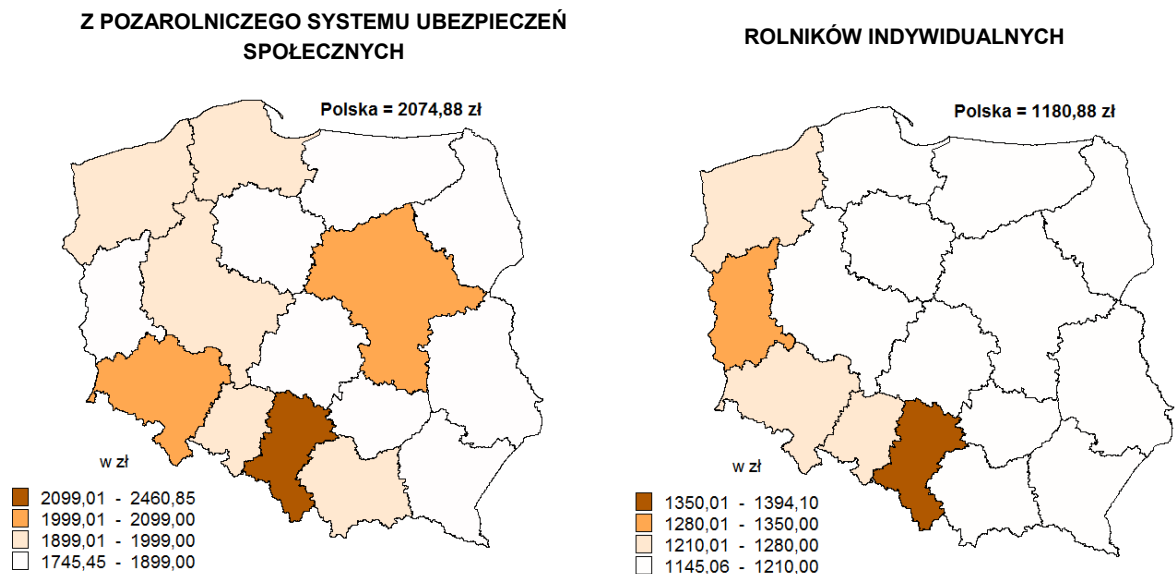
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 7699,5 tys. osób (o 0,4% więcej niż w I kwartale 2015 r.). Wzrost liczby pobierających świadczenia odnotowano w 15 województwach, w tym największy w podlaskim (o 1,1%); natomiast w województwie małopolskim liczba emerytów i rencistów utrzymała się na poziomie zbliżonym do odnotowanego przed rokiem. Liczba rolników indywidualnych pobierających emerytury i renty zwiększyła się w skali roku o 0,2%. Wzrost odnotowano w 10 województwach, w granicach od 2,0% w kujawsko-pomorskim do 0,2% w dolnośląskim, podlaskim i warmińsko-mazurskim. W pozostałych województwach obserwowano spadek, w tym najgłębszy w lubuskim (2,7%).

**PRZECIĘTNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW
W I KWARTALE 2016 R.**

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w I kwartale 2016 r. ukształtowała się na poziomie 2074,88 zł i była o 2,7% wyższa niż przed rokiem. Wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto odnotowano we wszystkich województwach, ale podobnie jak w analogicznym okresie ub. roku, jedynie w śląskim była ona wyższa od średniej krajowej (o 18,6%). W województwie mazowieckim przeciętna emerytura i renta w tym systemie była tylko nieco niższa (o 0,1%) niż przeciętna w kraju. Najniższe przeciętne emerytury i renty wypłacono w podkarpackim i lubelskim (odpowiednio o 15,9% i 13,1% mniej niż średnio w kraju).

PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO W I KWARTALE 2016 R.

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych zmniejszyła się i w I kwartale 2016 r. wyniosła 34,5 p. proc. (wobec 35,0 p. proc. przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w I kwartale 2016 r. wyniosła 1180,88 zł i w skali roku zwiększyła się o 1,7%. Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, największy w małopolskim i mazowieckim (po 2,0%), a najmniejszy w śląskim (o 0,2%). W połowie województw przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych była wyższa niż średnia w kraju, w tym najwyższa, podobnie jak w analogicznym okresie 2015 r., w województwie śląskim (o 18,1%). Najniższe emerytury i renty rolnicze wypłacono w małopolskim i mazowieckim (odpowiednio o 3,0% i 2,8% mniejsze niż średnio w kraju).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto rolników indywidualnych zmniejszyła się i w I kwartale 2016 r. wyniosła 21,1 p. proc. (wobec 23,1 p. proc. przed rokiem).

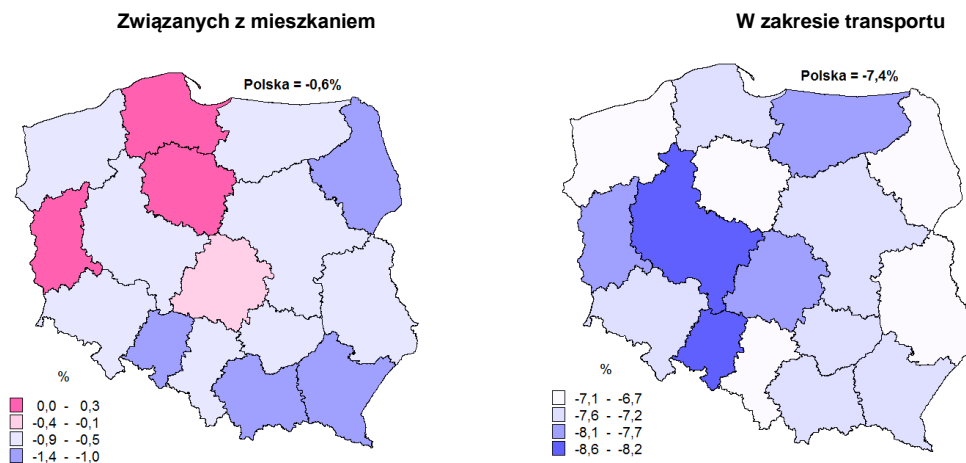
wyższe niż przed rokiem. Spadek cen jaj natomiast kształtował się od 5,0% w województwie warmińsko-mazurskim do 0,8% w śląskim. W województwach lubuskim i małopolskim ceny jaj podrożały, a w podkarpackim pozostały na poziomie sprzed roku. Odnotowano także spadek cen mięsa (przeciętnie o 2,0%). Mniej konsumenci płacili za mięso wieprzowe (o 3,9%), zwłaszcza w województwie świętokrzyskim. Mięso drobiowe było tańsze w 14 województwach, natomiast wyższe ceny w skali roku notowano w lubuskim i opolskim (odpowiednio o: 6,8% i 0,9%, wobec spadku 1,9% średnio w kraju). Ceny wędlin obniżono średnio o 1,4% (najbardziej w województwie podlaskim – o 2,6%). Wyższe ceny wędlin odnotowano jedynie w województwie pomorskim (o 0,4%). Obserwowano natomiast nieznaczny wzrost cen mięsa wołowego (średnio o 0,1%), przy czym wyższe ceny dotyczyły 8 województw. Mniej w skali roku płacono za ryż (o 0,3%) oraz za mąkę pszenną (o 0,2%).

Utrzymał się spadek cen **odzieży i obuwia** (o 4,2%). Niższe ceny obserwowano we wszystkich województwach, w tym w 7 spadek cen był głębszy niż przeciętnie w kraju.

Ceny w zakresie **mieszkania**² spadły w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 0,6%. Niższe ceny notowano w 13 województwach w granicach od 1,4% w podkarpackim do 0,2% w łódzkim. W województwie kujawsko-pomorskim ceny w zakresie mieszkania pozostały na poziomie sprzed roku, natomiast wzrost cen obserwowano w lubuskim (0,3%) i pomorskim (0,2%).

ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG

w I KWARTALE 2016 R. w porównaniu z I KWARTAŁEM 2015 R.

Ceny nośników energii były niższe niż przed rokiem o 2,6%. Spadły ceny gazu (o 7,0%), w tym najbardziej w województwie świętokrzyskim (o 10,5%). Uległy obniżeniu również ceny energii elektrycznej (o 1,9%), a spadek cen w województwach kształtował się od 3,5% w małopolskim do 1,2% w łódzkim. Podniesiono natomiast opłaty za wywóz śmieci (średnio o 5,3%), w tym najbardziej w województwie kujawsko-pomorskim (o 23,7%). W województwach podkarpackim i zachodniopomorskim opłaty te były niższe niż przed

² Opłaty obejmują wydatki związane z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii oraz wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego.

rokiem, a w świętokrzyskim nie zmieniły. Wzrosły także opłaty za usługi kanalizacyjne (o 3,4%), zwłaszcza w województwie łódzkim (o 9,0%), lubuskim (o 7,1%), mazowieckim (o 5,6%) oraz opolskim (o 5,4%). Opłaty za zaopatrywanie w wodę były wyższe niż przed rokiem o 2,9%, a w województwach wzrost cen kształtował się od 0,9% w śląskim do 5,1% w świętokrzyskim), przy czym w podkarpackim ceny pozostały na poziomie sprzed roku.

Opłaty związane ze **zdrowiem** pozostały na poziomie sprzed roku, przy czym wyższe ceny niż przed rokiem odnotowano w 7 województwach (w granicach od 0,1% w małopolskim i warmińsko-mazurskim do 0,8% w opolskim). Najgłębsze spadki cen artykułów i usług związanych ze zdrowiem obserwowano w województwach kujawsko-pomorskim i lubuskim (po 0,6%).

Wyroby farmaceutyczne były tańsze w skali roku o 1,3% (zwłaszcza w województwie łódzkim – o 2,2%). Mniej konsumenci płacili również za usługi sanatoryjne (o 0,3%). Wzrosły natomiast usługi stomatologiczne (o 2,6%), a w województwach wzrost cen kształtował się od 0,9% w małopolskim do 4,9% w warmińsko-mazurskim. Ceny usług lekarskich podrożały najbardziej w województwie opolskim (o 4,4% wobec 2,2% średnio w kraju). Opłaty za usługi szpitalne wzrosły o 1,4%, przy czym w województwie lubuskim, jako jedynym w kraju odnotowano spadek cen, a w podkarpackim nie zmieniły się w skali roku.

W I kwartale br. ceny w **zakresie transportu** we wszystkich województwach były niższe niż przed rokiem (przeciętnie o 7,4%). Głębszy spadek cen niż średnio w kraju obserwowano w 7 województwach, w tym najgłębszy w wielkopolskim (8,6%). Ceny w zakresie transportu najmniej obniżono w województwach kujawsko-pomorskim i śląskim (po 6,7%).

Obserwowano znaczny spadek cen paliw i smarów do prywatnych środków transportu (średnio o 11,4%). Olej napędowy potaniał o 15,6%, zwłaszcza w województwach: opolskim (o 16,3%), łódzkim i pomorskim (po 16,2%) oraz mazowieckim (o 16,1%). Ceny gazu ciekłego obniżono o 14,3%, najbardziej w województwie pomorskim (o 16,2%). Benzyna była tańsza o 9,0%, przy czym w 9 województwach odnotowano spadek cen głębszy niż przeciętnie, najgłębszy – w łódzkim i świętokrzyskim (po 9,8%). Mniej w skali roku konsumenci płacili za usługi transportowe (o 3,1%) oraz za samochody osobowe (o 3,0%). Spadek cen samochodów osobowych w 10 województwach był głębszy niż średnio w kraju (zwłaszcza w województwach: lubuskim, łódzkim, opolskim, podkarpackim, wielkopolskim oraz zachodniopomorskim – po 4,3%).

Ceny związane z **rekreacją i kulturą** w I kwartale br. były o 1,1% niższe niż przed rokiem. Spadek cen notowano we wszystkich województwach, w tym najgłębszy w zachodniopomorskim (2,5%).

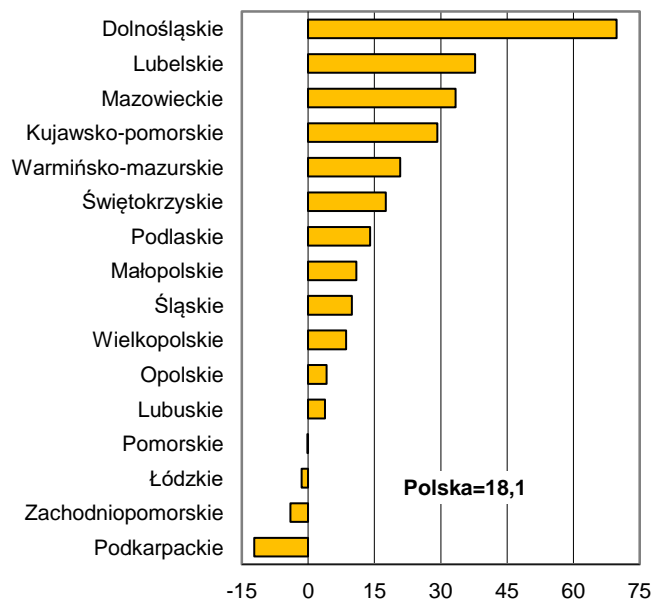
Tańsze były książki średnio o 8,3%, przy czym w 12 województwach notowano spadek cen głębszy niż przeciętnie w kraju (zwłaszcza w województwie łódzkim – 11,4%). We wszystkich województwach mniej niż przed rokiem płacono za sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny w granicach od 4,0% w małopolskim do 0,2% w opolskim (wobec 2,5% średnio w kraju). Ceny gazet i czasopism były niższe średnio o 1,0%, przy czym spadek cen dotyczył 12 województw, a najgłębszy odnotowano w świętokrzyskim (4,3%).

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W I kwartale 2016 r. oddano do użytkowania więcej mieszkań niż przed rokiem. Wzrost odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem oraz spółdzielczym. Spadła natomiast liczba oddanych mieszkań w budownictwie indywidualnym.

W I kwartale br. **oddano do użytkowania** 37,4 tys. mieszkań, tj. o 18,1% więcej niż przed rokiem (kiedy odnotowano spadek o 10,8%). Wzrost wystąpił w 12 województwach, największy w dolnośląskim (69,8%), a wysoki również w lubelskim, mazowieckim, kujawsko-pomorskim i warmińsko-mazurskim (w granicach 37,8% – 20,8%). Najmniejszy wzrost zanotowano w województwie lubuskim (3,8%). W województwach: podkarpackim, zachodniopomorskim, łódzkim i pomorskim odnotowano spadek (odpowiednio o: 12,2%, 4,0%, 1,5% i 0,2%). Najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w województwach: mazowieckim, dolnośląskim, małopolskim i wielkopolskim co stanowiło łącznie ponad połowę ogółu mieszkań w kraju.

**ZMIANA LICZBY MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA
W I KWARTALE 2016 R.**
(wzrost/spadek w skali roku w %)

Na wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania wpłynął głównie wzrost mieszkań oddanych w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 54,9% do 17,3 tys., przed rokiem spadek o 15,3%). Więcej mieszkań niż przed rokiem oddano również w budownictwie spółdzielczym (629 wobec 244). Spadek wystąpił natomiast w budownictwie indywidualnym (o 3,9% do 18,9 tys., przed rokiem spadek o 3,5%).

W porównaniu z I kwartałem ub. roku w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania zwiększył się znacznie udział budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem (z 35,3% do 46,3%). Zwiększył się również udział budownictwa spółdzielczego (z 0,8% do 1,7%). Zmniejszył się natomiast znacznie udział budownictwa indywidualnego (z 62,1% do 50,5%).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 97,8 m² (przed rokiem 107,9 m²). Największe mieszkania budowano podobnie jak przed rokiem w województwie opolskim (141,5 m²), a najmniejsze w dolnośląskim (81,0 m²). W budownictwie spółdzielczym średnia powierzchnia mieszkania wyniosła 54,9 m², a w budownictwie indywidualnym – 137,5 m².

W I kwartale 2016 r. **wydano pozwolenia na budowę** 41,1 tys. mieszkań, tj. o 10,4% więcej niż w I kwartale 2015 r. (przed rokiem wzrost o 11,7%). Wzrost odnotowano w 9 województwach największy w opolskim, podkarpackim i lubuskim, a najmniejszy w małopolskim i łódzkim. W pozostałych województwach wystąpił spadek pozwoleń na budowę – najgłębszy w podlaskim i warmińsko-mazurskim. W I kwartale br. wystąpił wzrost pozwoleń wydanych inwestorom indywidualnym. W budownictwie realizowanym przez inwestorów indywidualnych wydano pozwolenia na budowę 18,1 tys. mieszkań, tj. o 8,7% więcej (przed rokiem wzrost o 16,5%). Wzrost zanotowano w 12 województwach, największy w opolskim, a najmniejszy w śląskim. Spadek wystąpił w województwach: podlaskim, łódzkim, zachodniopomorskim i dolnośląskim.

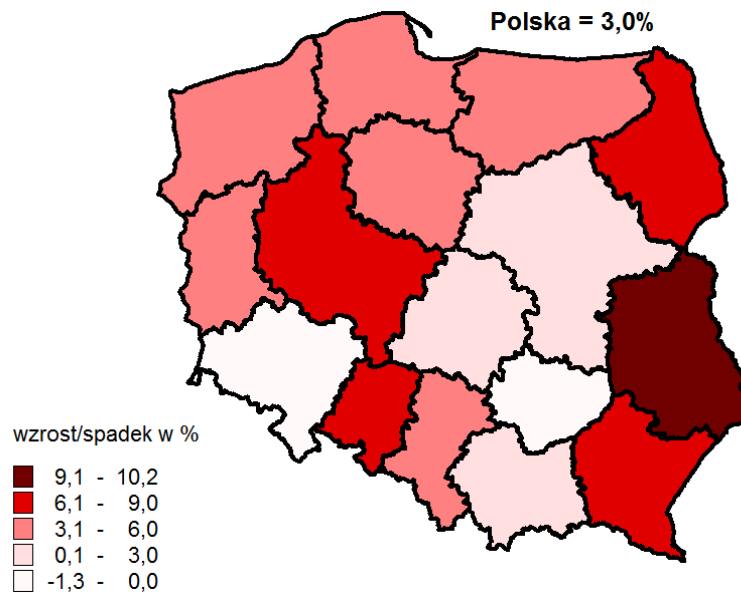
PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOWNICTWA

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w I kwartale 2016 r. była o 3,0% wyższa niż w analogicznym okresie 2015 r. (przed rokiem odnotowano wzrost o 5,3%).

W I kwartale 2015 r. **produkcja sprzedana budownictwa** (w cenach bieżących) była w skali roku niższa o 4,4% (wobec wzrostu o 8,0% w analogicznym okresie 2015 r.).

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w I kwartale 2016 r. była o 3,0% wyższa niż w analogicznym okresie 2015 r. (przed rokiem wzrost o 5,3%). Wzrost produkcji wystąpił w 14 województwach, największy w lubelskim (o 10,2%), podlaskim (o 7,7%), podkarpackim (o 7,5%), wielkopolskim (o 7,1%) i opolskim (6,7%), a najmniejszy w małopolskim (o 0,9%). W województwie świętokrzyskim wartość produkcji sprzedanej przemysłu utrzymała się na poziomie roku poprzedniego, a w dolnośląskim odnotowano spadek o 1,3%.

ZMIANY PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU W I KWARTALE 2016 R.
(ceny stałe; I kwartał 2015=100)

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (średnio w kraju o 1,9%) obserwowany w 15 województwach. Największy wzrost zatrudnienia w przemyśle wystąpił w województwie wielkopolskim (o 3,9%), w którym odnotowano również jeden z większych wzrostów produkcji sprzedanej przemysłu. Spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle odnotowano w województwie świętokrzyskim (o 0,6%), w którym produkcja sprzedana nie zmieniła się.

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** (w cenach bieżących) była w I kwartale 2016 r. o 4,4% niższa w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku (w I kwartale 2015 r.

wzrost o 8,0%). Spadek odnotowano w 13 województwach, najgłębszy w warmińsko-mazurskim i podkarpackim (odpowiednio o 31,5% i 30,6%, wobec wzrostu przed rokiem odpowiednio o 12,7% i 34,4%), najmniejszy w pomorskim (o 3,5%, przed rokiem wzrost o 27,0%). W województwach mazowieckim, kujawsko-pomorskim i wielkopolskim wystąpił wzrost produkcji sprzedanej budownictwa odpowiednio o: 8,4%, 6,2% i 4,2% (wobec odpowiednio: wzrostu o 6,6%, spadku o 2,1% i wzrostu o 5,1% przed rokiem).

Spadkowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętnie o 0,3%), notowany w 7 województwach. Najgłębszy spadek wystąpił w województwie podkarpackim (o 5,4%); najmniejszy w opolskim (o 1,2%). Największy wzrost przeciętnego zatrudnienia w budownictwie wystąpił w województwie podlaskim (o 5,7%), w którym spadek produkcji był ponad dwukrotnie głębszy od średniej krajowej i wyniósł 10,5%.

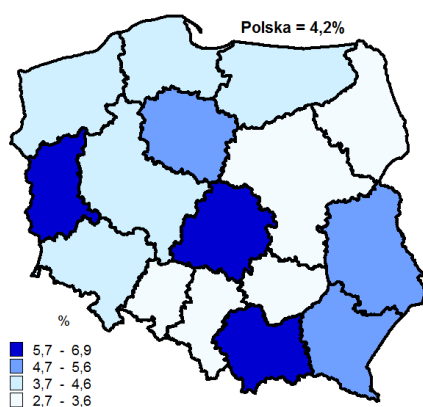
Blisko połowę produkcji sprzedanej przemysłu (48,4%) oraz ponad połowę budownictwa (55,3%) nadal realizowały przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim.

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

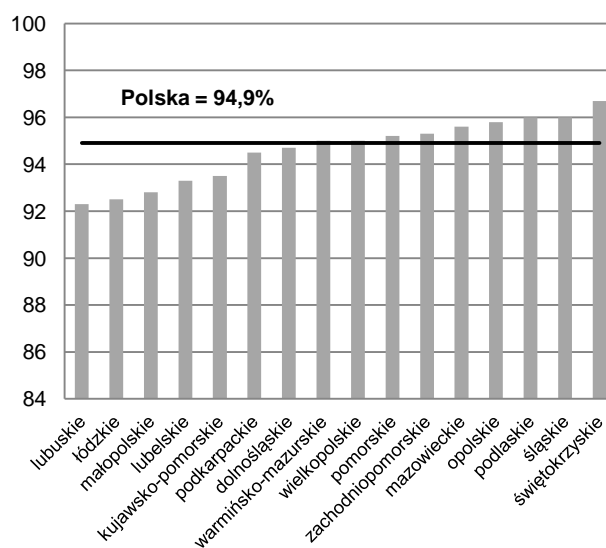
W I kwartale 2016 r. **wyniki finansowe** badanych przedsiębiorstw niefinansowych były lepsze od uzyskanych w analogicznym okresie poprzedniego roku. Większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych poprawiło się.

Wzrost przychodów z całokształtu działalności (o 2,1%) był większy od wzrostu kosztów ich uzyskania (o 1,8%), co wpłynęło na poprawę wskaźnika poziomu kosztów – z 95,2% przed rokiem do 94,9%. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów pozostał na poziomie sprzed roku (4,9%). Zwiększyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 4,8% do 5,1%) i netto (z 3,9% do 4,2%). Wynik finansowy netto był wyższy o 9,1% (wzrost zysku netto o 6,8%, a straty netto o 0,6%), przy wzroście o 1,0% kwoty obciążeń wyniku finansowego brutto. Odnotowano większy udział podmiotów rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów (wzrost o 0,4 p. proc. do 69,3%). Natomiast zmniejszył się ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej (o 3,3 p. proc. do 76,2%).

**WSKAŹNIK RENTOWNOŚCI OBROTU NETTO
W BADANYCH PRZEDSIĘBIORSTWACH
NIEFINANSOWYCH W I KWARTALE 2016 R.**

WSKAŹNIK POZIOMU KOSZTÓW W I KWARTALE 2016 R.

Polepszenie wskaźnika poziomu kosztów odnotowano w 9 województwach, w większości było to spowodowane szybszym wzrostem **przychodów z całokształtu działalności** niż **kosztów ich uzyskania**. W województwie opolskim wskaźnik pozostał na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym, natomiast w warmińsko-mazurskim, pomorskim, lubelskim, mazowieckim, wielkopolskim i łódzkim – pogorszył się.

Wynik finansowy brutto zwiększył się w skali roku o 7,7% do 30531,9 mln zł (zysk brutto 39114,2 mln zł, strata brutto 8582,3 mln zł). **Obciążenia wyniku finansowego brutto** w wysokości 5084,8 mln zł wzrosły w skali roku o 51,2 mln zł.

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 25447,1 mln zł (zysk netto 34043,3 mln zł, strata netto 8596,2 mln zł), wobec 23320,8 mln zł przed rokiem. Polepszenie wartości wyniku finansowego brutto i netto odnotowano w 11 województwach. W wielkopolskim wynik finansowy brutto wzrósł a netto spadał. W województwach: pomorskim, mazowieckim, lubelskim i warmińsko-mazurskim wyniki finansowe brutto i netto pogorszyły się w porównaniu z I kwartałem 2015 r.

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów nie zmienił się w skali roku i wyniósł 4,9%. Poprawę wskaźnika zaobserwowano w 8 województwach, największą w lubuskim (z 4,7% do 7,9%). W pozostałych województwach nastąpiło pogorszenie wskaźnika – najgłębsze w pomorskim (z 5,6% do 4,5%).

W badanych podmiotach **wskaźnik rentowności obrotu brutto i netto** zwiększył się w skali roku o 0,3 p. proc. i wyniósł odpowiednio 5,1% i 4,2%. Wzrost wskaźnika rentowności obrotu brutto odnotowano w 9 województwach, a netto – w 8 województwach; największy wzrost obu wskaźników odnotowano w małopolskim i lubuskim. Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu brutto wyniosła 4,4 p. proc. (od 3,3% w województwie świętokrzyskim do 7,7% w lubuskim) i była mniejsza niż przed rokiem (5,8 p. proc.). Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu netto wyniosła 4,2 p. proc. (wobec 4,9 p. proc. w I kwartale 2015 r.) i wyznaczona była przez województwo świętokrzyskie (2,7%) i lubuskie (6,9%).

Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów oraz udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności w I kwartale 2015 r. kształtował się następująco:

WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %		WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %	
	w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności		w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności
POLSKA	69,3	76,2			
Warmińsko-mazurskie	67,9	88,0	Śląskie	69,9	78,1
Kujawsko-pomorskie	69,8	84,8	Dolnośląskie	69,8	78,1
Zachodniopomorskie	68,6	84,0	Lubuskie	70,8	77,4
Łódzkie	73,1	83,8	Lubelskie	61,3	76,4
Wielkopolskie	74,0	83,7	Świętokrzyskie	67,3	75,9
Pomorskie	68,5	82,7	Podkarpackie	69,7	72,2
Małopolskie	69,3	82,5	Opolskie	66,8	72,0
Podlaskie	66,2	80,3	Mazowieckie	67,4	66,6

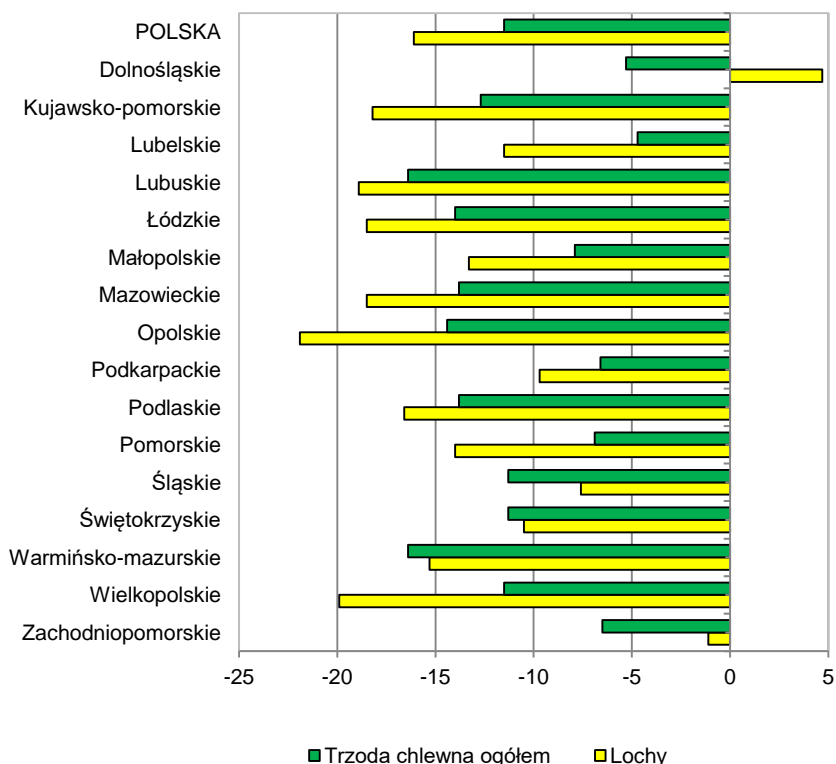
Udział podmiotów rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów gospodarczych zwiększył się w skali roku z 69,0% do 69,3%; największy wzrost wystąpił w województwie świętokrzyskim. Natomiast zmniejszył się ich udział w przychodach z całokształtu działalności z 79,4% do 76,2%; najgłębszy spadek odnotowano w województwie mazowieckim.

ROLNICTWO

Na podstawie wiosennej oceny stanu upraw rolnych w 2016 r. oszacowano, że uprawy ozime przezimowały gorzej niż w roku ubiegłym. Wstępne wyniki reprezentacyjnego badania pogłowia trzody chlewnej, przeprowadzonego w marcu br. wskazują na spadek liczebności pogłowia tego gatunku w skali roku. Na rynku rolnym przeciętne ceny większości produktów rolnych, z wyjątkiem cen żyta i ziemniaków, były niższe niż przed rokiem.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia trzody chlewnej** przeprowadzonego w marcu 2016 r. (według stanu w dniu 1 marca), pogłowie trzody chlewnej liczyło 10187,4 tys. sztuk i było mniejsze o 11,5% (tj. o 1324,3 tys. sztuk) niż przed rokiem. W skali roku zmniejszyła się liczebność wszystkich grup użytkowych trzody chlewnej: prosiąt o 12,9%, warchlaków o 11,6%, trzody na ubój o 9,4%, trzody na chów o 16,3%, lochy o 16,1%.

ZMIANY W POGŁOWIU TRZODY CHLEWNEJ W 2016 R.
Stan w dniu 1 marca (wzrost/spadek w skali roku w %)

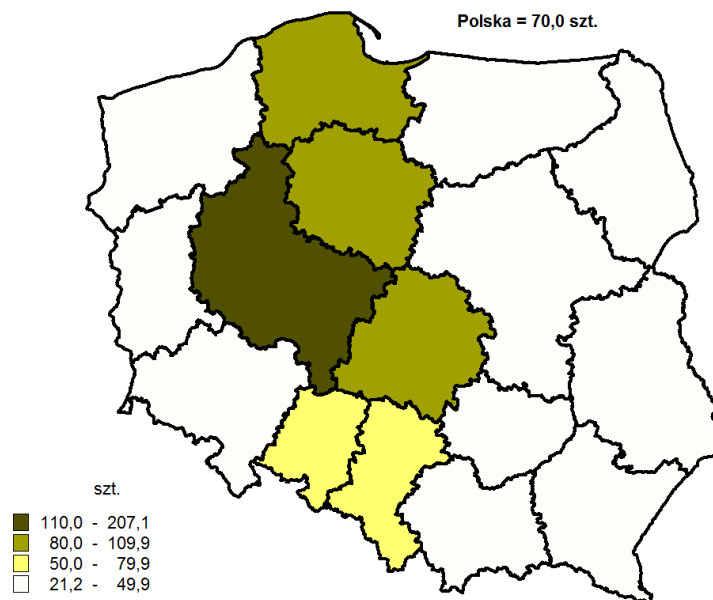

W skali roku spadek pogłowia trzody chlewnej ogółem odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 16,4% w lubuskim i warmińsko-mazurskim do 4,7% w lubelskim. Podobnie jak w poprzednich okresach, ponad 60% krajowego pogłowia trzody chlewnej znajdowało się na terenach czterech województw: wielkopolskiego, kujawsko-

-pomorskiego, łódzkiego i mazowieckiego (odpowiednio 35,3%, 11,5%, 8,6% i 8,5%). Najmniej trzody notowano w lubuskim (1,3%) oraz w małopolskim i podkarpackim (po 1,6%).

OBSADA TRZODY CHLEWNEJ NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^a W 2016 R.

Stan w dniu 1 marca

^a Stan w czerwcu 2015 r.

Pogłowie loch na chów, których wielkość określa aktualne możliwości reprodukcyjne stada, ukształtowało się na dużo niższym poziomie niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. W porównaniu z marcem 2015 r. stado loch na chów zmniejszyło się o 155,3 tys. sztuk (o 16,1%) do poziomu 806,8 tys. sztuk. Spadek wystąpił w 15 województwach, w granicach od 21,9% w opolskim do 1,1% w zachodniopomorskim. Jedynie w województwie dolnośląskim odnotowano wzrost stada (o 4,7%).

W marcu 2016 r. przeciętne ceny **pszenicy** w skupie i na targowiskach były niższe niż przed rokiem. Za 1 dt **pszenicy** w **skupie** płacono średnio 63,04 zł, t. o 9,1% mniej niż przed rokiem. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 14,9% w pomorskim do 0,7% w małopolskim. W 6 województwach średnie ceny pszenicy były wyższe od przeciętnej w kraju, najwyższe notowano w mazowieckim (65,79 zł za 1 dt) i pomorskim (65,23 zł za 1 dt). Najmniej za 1 dt pszenicy w skupie płacono w podkarpackim (58,33 zł). W marcu br. na **targowiskach** za 1 dt pszenicy płacono średnio 76,45 zł (o 0,2% mniej niż przed rokiem). Spadek cen obserwowano w 7 województwach, w granicach od 4,0% w świętokrzyskim do 0,3% w łódzkim. W województwie dolnośląskim średnia cena pszenicy pozostała na poziomie sprzed roku, a w pozostałych województwach odnotowano wzrost (od 0,4% w pomorskim do 19,0% w opolskim). W 11 województwach ceny pszenicy były wyższe od przeciętnej w kraju, najwyższe notowano na targowiskach

w śląskim (84,63 zł za 1 dt), warmińsko-mazurskim (84,33 zł za 1 dt) i lubuskim (84,06 zł za 1 dt). Najmniej za 1 dt pszenicy płacono w świętokrzyskim (66,28 zł) i lubelskim (66,89 zł).

W marcu br. za 1 dt **żyta w skupie** płacono średnio 54,37 zł, tj. o 5,6% więcej niż przed rokiem. Wzrost cen wystąpił w 12 województwach (spośród 15 badanych), w granicach od 11,8% w lubuskim do 1,9% w warmińsko-mazurskim. W skali roku za żyto w skupie płacono mniej w małopolskim (o 29,4%, wobec wzrostu o 44,5% przed rokiem), opolskim (o 2,5%) i podkarpackim (o 2,1%). W 5 województwach średnie ceny skupu żyta za 1 dt były wyższe od przeciętnej krajowej. Najwięcej za 1 dt żyta w skupie płacono w lubuskim (58,30 zł) i śląskim (56,48 zł), a najmniej w podkarpackim (41,05 zł) i małopolskim (48,02 zł). W marcu br. na **targowiskach** za 1 dt **żyta** płacono średnio 59,32 zł, tj. o 2,5% więcej niż przed rokiem. Wzrost cen odnotowano w 10 województwach (spośród 14 badanych), w granicach od 35,1% w opolskim do 0,8% w świętokrzyskim. W 7 województwach (spośród 15 badanych) średnie ceny żyta za 1 dt były wyższe od przeciętnej w kraju, w tym najwyższe w opolskim (75,00 zł) i śląskim (71,75 zł). Najmniej za 1 dt żyta płacono w pomorskim (54,00 zł) i łódzkim (54,43 zł).

W skali roku przeciętna cena **ziemniaków jadalnych** na targowiskach w marcu 2016 r. wzrosła o 48,1% (wobec spadku o 45,7% przed rokiem) i wynosiła 99,67 zł za 1 dt. Wzrost cen odnotowano we wszystkich województwach (od 89,8% w podlaskim do 19,0% w pomorskim). W 8 województwach średnie ceny ziemniaków były wyższe od przeciętnej w kraju. Najwięcej za ziemniaki płacono na targowiskach w podlaskim (119,18 zł za 1 dt) i warmińsko-mazurskim (114,65 zł), a najmniej w świętokrzyskim (78,81 zł za 1 dt).

W marcu 2016 r. za 1 kg **żywca rzeźnego wołowego** (bydła bez cieląt) w skupie płacono średnio 5,50 zł, tj. o 10,6% mniej niż przed rokiem. Spadek cen odnotowano w 12 województwach, w granicach od 17,2% w wielkopolskim do 0,1% w podkarpackim. W województwie pomorskim ceny żywca wołowego pozostały na poziomie sprzed roku, a w świętokrzyskim, lubuskim i lubelskim – wzrosły (odpowiednio o: 6,7%, 2,2% i 0,5%). W 13 województwach średnie ceny skupu były wyższe od przeciętnej w kraju. Rozpiętość cen skupu za 1 kg żywca wołowego wynosiła od 6,98 zł w lubelskim do 4,86 zł w mazowieckim.

Przeciętna cena skupu **żywca rzeźnego wieprzowego** w marcu 2016 r. była niższa w skali roku o 4,0% i wynosiła 4,20 zł za 1 kg. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 9,3% w pomorskim do 1,8% w łódzkim. Rozpiętość cen skupu żywca wieprzowego za 1 kg kształtowała się od 4,37 zł w dolnośląskim do 3,80 zł w pomorskim. W 7 województwach średnie ceny skupu żywca wieprzowego były wyższe od średniej krajowej.

W marcu br. przeciętna cena jednego **prosięcia do dalszego chowu** w obrocie targowiskowym kształtowała się na poziomie o 8,6% niższym niż przed rokiem i wynosiła

145,61 zł. Spadek cen odnotowano w 9 województwach (spośród 11 badanych), w granicach od 26,2% w kujawsko-pomorskim do 4,6% w małopolskim. Więcej za prosię do dalszego chowu w ujęciu rocznym płacono w śląskim (o 13,8%) i warmińsko-mazurskim (o 13,3%). W 6 województwach średnie ceny prosiąt były wyższe od przeciętnej w kraju. Najwięcej za prosię płacono w śląskim (255,00 zł), a najmniej w mazowieckim (111,11 zł).

W marcu 2016 r. średnia cena skupu **mleka krowiego** była o 12,5% niższa niż przed rokiem i wynosiła 105,89 zł za 100 l. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 15,2% warmińsko-mazurskim do 7,7% w lubelskim. W 7 województwach średnie ceny skupu mleka były wyższe od przeciętnej krajowej. Rozpiętość cen skupu mleka za 100 l wynosiła od 114,60 zł w podlaskim do 96,92 zł w łódzkim.

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2015 R.

W 2015 r. **dochody** ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 199019,0 mln zł, a **wydatki** 196415,3 mln zł. Wysokość łącznej nadwyżki wszystkich jednostek samorządu terytorialnego stanowiła 1,3% w relacji do uzyskanych dochodów i wyniosła 2603,7 mln zł. Gminy, miasta na prawach powiatów i powiaty zamknęły budżet nadwyżką. Natomiast budżety województw zakończyły rok deficytem.

Dochody budżetów **gmin** osiągnęły poziom 87667,2 mln zł (98,7% planu przyjętego w uchwałach rad gmin), natomiast wydatki wyniosły 85944,4 mln zł (93,7% planowanej kwoty wydatków). Wynik budżetów osiągniętych przez gminy był dodatni, wyniósł 1722,9 mln zł i stanowił 2,0% w relacji do dochodów. We wszystkich województwach odnotowano wyższe dochody niż wydatki. Nadwyżka budżetowa w relacji do dochodów ukształtował się na poziomie od 0,3% w województwie lubelskim, do 3,4% w podlaskim. Dochody własne w strukturze dochodów ogółem budżetów gmin stanowiły 49,7%, a subwencja ogólna z budżetu państwa – 29,0%. W poszczególnych województwach udział dochodów własnych w dochodach ogółem był zróżnicowany i wyniósł od 37,3% w województwie lubelskim do 59,3% w dolnośląskim. Największy udział subwencji ogólnej z budżetu państwa w dochodach ogółem miały budżety gmin województwa podkarpackiego (36,1%), a najmniejszy – dolnośląskiego (21,7%).

Wydatki bieżące stanowiły 61,7% wydatków ogółem budżetów gmin, a wydatki majątkowe – 16,9%. Wyższy niż średnio w kraju udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem odnotowano w 8 województwach, w tym najwyższy w województwie opolskim (67,8%). Największy poziom wydatków majątkowych w wydatkach ogółem odnotowano w województwie małopolskim (19,6%), a najniższy w opolskim (13,0%).

W 2015 r. dochody **miast na prawach powiatu** wykonane zostały w kwocie 70560,1 mln zł (99,5% planu według uchwał ich organów), a wydatki – w kwocie 69824,2 mln zł (94,8% planu). Wynik finansowy budżetów miast na prawach powiatu był dodatni i wyniósł 735,9 mln zł. Nadwyżkę odnotowano w miastach na prawach powiatu w 7 województwach, która w relacji do dochodów stanowiła od 0,2% w województwie śląskim do 8,0% w mazowieckim. W pozostałych województwach wydatki były większe niż dochody, deficyt w relacji do dochodów kształtował się od 1,9% w województwie małopolskim do 10,4% w świętokrzyskim.

W strukturze dochodów budżetów miast na prawach powiatu dochody własne stanowiły 63,5%. Najwyższy udział dochodów własnych w dochodach ogółem miały budżety miast na prawach powiatu województwa mazowieckiego (73,9%), natomiast w podkarpackim

udział ten był najniższy (46,9%). Udział podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach wyniósł 24,7%; największy udział odnotowano w województwie mazowieckim (28,5%), a najmniejszy w podkarpackim (18,7%). Dochody z tytułu podatku od nieruchomości wyniosły 11,3% ogółu dochodów budżetów miast na prawach powiatu. Największy udział w dochodach z tego podatku odnotowały budżety miast na prawach powiatu województwa śląskiego (13,9%), a najmniejszy – mazowieckiego (9,0%).

Dotacje celowe z budżetu państwa wyniosły 6128,9 mln zł i stanowiły 8,7% dochodów ogółem budżetów miast na prawach powiatu, w tym na zadania z zakresu administracji rządowej przeznaczono 5,8% dochodów. Największy udział dotacji celowych w dochodach omawianych jednostek był w województwie lubelskim (12,4%), a najmniejszy – w mazowieckim (5,8%).

Subwencja ogólna z budżetu państwa wyniosła 13881,7 mln zł, a jej udział w dochodach budżetów miast na prawach powiatu kształtował się na poziomie 19,7% (część oświatowa, która jest częścią subwencji ogólnej, stanowiła 18,3% dochodów ogółem). Największy udział subwencji ogólnej z budżetu państwa odnotowano w województwie podkarpackim (30,5%), a najmniejszy w mazowieckim (13,5%).

Wydatki bieżące miast na prawach powiatu wyniosły 44203,3 mln zł (63,3% ogółu wydatków). W 6 województwach udział wydatków bieżących był wyższy niż średnio w kraju. Najwyższym udziałem wydatków bieżących w wydatkach ogółem charakteryzowało się województwo opolskie (73,0%), a najniższym w warmińsko-mazurskim (51,7%).

Wydatki majątkowe budżetów miast na prawach powiatu stanowiły 12896,6 mln zł czyli 18,5% wydatków ogółem; udział ten wynosił od 9,7% w województwie lubuskim do 31,5% w warmińsko-mazurskim. W strukturze wydatków ogółem największe wydatki poniesione zostały na oświatę i wychowanie (28,7%) oraz na pomoc społeczną (10,6%). Najwyższy udział wydatków na oświatę i wychowanie odnotowano w województwie podlaskim (38,5%), a najniższy w mazowieckim (23,9%). Na pomoc społeczną najwyższy udział wydatków przeznaczono w województwie świętokrzyskim (16,3%), a najniższy w mazowieckim (7,0%).

W 2015 r. dochody budżetów **powiatów** wyniosły 23681,5 mln zł (99,2% planu według uchwał ich organów), a wydatki 23444,1 mln zł (95,3% planu). Wynik finansowy budżetów był dodatni i wyniósł 237,4 mln zł. W 14 województwach odnotowano nadwyżkę budżetową która stanowiła od 2,4% zrealizowanych dochodów w województwie warmińsko-mazurskim do 0,5% w mazowieckim. W województwie lubuskim i mazowieckim odnotowano deficyt, który stanowił odpowiednio 3,4% i 0,6% zrealizowanych dochodów. W strukturze dochodów budżetów powiatów dochody własne stanowiły 33,5%. Najwyższy ich udział w strukturze dochodów osiągnęły powiaty województwa podlaskiego (26,4%), natomiast

najniższy – śląskiego (39,8%). Udział podatku dochodowego od osób fizycznych, który należy do dochodów własnych powiatów, wyniósł średnio dla kraju 17,6%; największy udział tego podatku przypadła na budżety powiatów w województwie śląskim (24,7%), a najmniejszy – w warmińsko-mazurskim (11,8%).

Dotacje celowe z budżetu państwa wyniosły 3957,8 mln zł i stanowiły 16,7% dochodów ogółem budżetów powiatów, w tym zadania z zakresu administracji rządowej stanowiły 11,2% dochodów powiatów. Największy udział dotacji celowych z budżetu państwa w dochodach budżetów omawianych jednostek był w województwie podlaskim (22,7%), a najmniejszy w wielkopolskim (14,3%).

Subwencja ogólna z budżetu państwa dla powiatów wyniosła 10049,2 mln zł, a jej udział w dochodach budżetów powiatów kształtował się na poziomie 42,4%, z czego większość przypadła na oświatę (7793,5 mln zł). W województwie warmińsko-mazurskim subwencja ogólna stanowiła najwyższy udział (48,2%) w dochodach ogółem, z kolei najniższy udział odnotowano w województwie śląskim (34,8%).

Wydatki bieżące powiatów wyniosły 17354,0 mln zł i stanowiły 74,0% wydatków ogółem. W 10 województwach udział wydatków bieżących był wyższy niż średnio w kraju. Udział wydatków bieżących w strukturze wydatków ogółem był najwyższy w powiatach województwa lubuskiego (80,5%), a najniższy małopolskiego (68,4%).

Wydatki majątkowe budżetów powiatów wyniosły 3427,1 mln zł i stanowiły 14,6% wydatków ogółem. Udział tych wydatków kształtował się od 9,9% w województwie lubuskim do 20,9% w podlaskim. Największe wydatki budżetów powiatów przypadły na oświatę i wychowanie (30,2% wydatków ogółem) oraz pomoc społeczną (15,2%). Najwyższy udział wydatków na oświatę i wychowanie odnotowano w województwie łódzkim (33,0%), a najniższy w podlaskim (22,7%). Natomiast na pomoc społeczną najwięcej wydatków poniesiono w województwie śląskim (18,1%), a najmniej w kujawsko-pomorskim (11,1%).

Dochody budżetów **województw** w 2015 r. wyniosły 17110,1 mln zł (97,4% planu według uchwał sejmików wojewódzkich), natomiast wydatki 17202,7 mln zł (95,2% planu). Rok budżetowy 2015 r. województw zakończył się deficytem w kwocie minus 92,5 mln zł (tj. 0,5% ogółu zrealizowanych dochodów). W 9 województwach odnotowano ujemny wynik budżetu, z czego największy w województwie lubelskim (stanowiący 17,4% w relacji do dochodów), a najmniejszy – w łódzkim (0,4%). W pozostałych województwach dochody były wyższe niż wydatki, nadwyżka stanowiła od 0,4% dochodów w kujawsko-pomorskim do 7,9% w opolskim.

W strukturze dochodów budżetów województw, dochody własne stanowiły 41,8% dochodów ogółem (7155,0 mln zł). W poszczególnych województwach udział dochodów

własnych w dochodach ogółem był zróżnicowany i stanowił od 16,1% w województwie podlaskim do 64,6% w mazowieckim.

Dotacje celowe z budżetu państwa wyniosły 2074,0 mln zł i stanowiły 12,1% dochodów ogółem budżetów województw. Największy udział dotacji celowych odnotowano w województwie lubuskim (26,8%), a najmniejszy – w śląskim (4,3%).

Subwencja ogólna z budżetu państwa stanowiła 1993,1 mln zł, tj. 11,7% dochodów ogółem budżetów województw. Najwyższy udział subwencji ogólnej w dochodach odnotowano w województwie podkarpackim (19,3%), a najniższy – w mazowieckim (4,0%).

Wydatki bieżące województw wyniosły 4993,0 mln zł, tj. 29,0% wydatków. Największy udział wydatków bieżących odnotowano w województwie opolskim (40,1%), a najmniejszy – w podkarpackim (21,8%). W 2015 r. na finansowanie wydatków z działu transport i łączność przeznaczono 40,7% wydatków z budżetów województw. Największy udział tych wydatków wykazano w województwie warmińsko-mazurskim (56,6%), natomiast najmniejszy w lubelskim (27,0%).

Wydatki majątkowe stanowiły przeciętnie 45,1% ogółu wydatków budżetów województw. W poszczególnych województwach udział tych wydatków wyniósł od 26,7% w opolskim do 64,5% w podlaskim.